Regulacje w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014

przyjęte przez norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zgodnie z art. 8.8 Umowy pomiędzy Królestwem Norwegii a Unią Europejską w sprawie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014
w dniu 11 lutego 2011 r., zmienione w dniu 15 grudnia 2011 r. oraz 14 marca 2013 r.

Spis treści

Rozdział 1 Postanowienia ogólne 6
Artykuł 1.1 Zakres zastosowania 6
Artykuł 1.2 Cele 6
Artykuł 1.3 Zasada współpracy 6
Artykuł 1.4 Ramy prawne 6
Artykuł 1.5 Definicje 7
Artykuł 1.6 Zasady realizacji 8
Artykuł 1.7 Pomoc finansowa 8
Artykuł 1.8 Koszty zarządzania po stronie Norwegii 9
Artykuł 1.9 Koszty zarządzania po stronie Państw-Beneficjentów 9
Artykuł 1.10 Środki na rezerwę 9

Rozdział 2 Podejście strategiczne 9
Artykuł 2.1 Memorandum of Understanding 9
Artykuł 2.2. Raport Strategiczny 10
Artykuł 2.3 Spotkanie roczne 11

Rozdział 3 Stosunki dwustronne 11
Artykuł 3.1 Zasady ogólne 11
Artykuł 3.2 Programy partnerskie z darczyńcami 12
Artykuł 3.3 Komitet Współpracy 12
Artykuł 3.4 Projekty partnerskie z darczyńcami 13
Artykuł 3.5 Fundusz współpracy dwustronnej na poziomie krajowym 13
Artykuł 3.6 Fundusz współpracy dwustronnej na poziomie programu 13

Rozdział 4 Systemy zarządzania i kontroli 14
Artykuł 4.1 Ogólne zasady dotyczące systemów zarządzania i kontroli 14
Artykuł 4.2 Wyznaczanie podmiotów krajowych 14
Artykuł 4.3 Krajowy Punkt Kontaktowy 14
Artykuł 4.4 Komitet Monitorujący 15
Artykuł 4.5 Instytucja Certyfikująca 16
Artykuł 4.7 Obowiązki Operatora Programu 17
Artykuł 4.8 Ustanawianie systemów zarządzania i kontroli 19

Rozdział 5 Programy 19
Artykuł 5.1 Przygotowanie programów 19
Artykuł 5.2 Propozycja programu 20
Artykuł 5.3 Ocena i decyzja w sprawie programu 20
Artykuł 5.4 Poziom dofinansowania i minimalna kwota dofinansowania na rzecz projektu 20
Artykuł 5.5 Wybór projektów predefiniowanych 21
Artykuł 5.6_Fundusz małych grantów na poziomie programu 22
Artykuł 5.7 Umowa w sprawie programu 22
Artykuł 5.8 Umowa w sprawie realizacji programu 22
Artykuł 5.9 Modyfikacja programów 23
Artykuł 5.10 Weryfikacja ze strony Komisji Europejskiej 24
Artykuł 5.11 Raport roczny dla programu 24
Artykuł 5.12 Raport końcowy dla programu 24
Artykuł 5.13 Programy wdrażane przez BMF, organizacje międzyrządowe lub podmioty norweskie 25

Rozdział 6 Wybór projektów 25
Artykuł 6.1 Tryby wyboru 25
Artykuł 6.2 Kwalifikowalność wnioskodawców 26
Artykuł 6.3 Nabór wniosków 26
Artykuł 6.4 Komitet ds. Wyboru Projektów 27
Artykuł 6.5 Procedury wyboru 27
Artykuł 6.6 Konflikt interesów 28
Artykuł 6.7 Umowa w sprawie projektu 28
Artykuł 6.8 Partnerzy projektów i umowy partnerskie 29
Artykuł 6.9 Przyznawanie dofinansowania i realokacje środków 30

Rozdział 7 Kwalifikowalność wydatków 30
Artykuł 7.1 Wydatki kwalifikowalne w ramach programu 30
Artykuł 7.2 Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków 30
Artykuł 7.3 Bezpośrednie wydatki kwalifikowalne w ramach projektu 31
Artykuł 7.4 Pośrednie koszty projektu (koszty ogólne) 32
Artykuł 7.5 Zakup nieruchomości i gruntu 32
Artykuł 7.6 Koszty niekwalifikowalne 33
Artykuł 7.7 Fundusze współpracy dwustronnej 33
Artykuł 7.8 Stypendia i programy mobilnościowe 34
Artykuł 7.9 Koszty przygotowania programów 34
Artykuł 7.10 Kwalifikowalność kosztów zarządzania poniesionych przez Operatora Programu 35
Artykuł 7.11 Działania uzupełniające Operatora Programu 35

Artykuł 7.12 Pomoc techniczna dla Państwa-Beneficjenta 36
Artykuł 7.13 Udokumentowanie wydatków 37
Artykuł 7.14 Okres kwalifikowalności wydatków na projekty 37
Artykuł 7.15 Trwałość projektów 38
Artykuł 7.16 Zamówienia publiczne 38

Rozdział 8 Zarządzanie finansowe 39
Artykuł 8.1 Ogólne zasady dotyczące płatności 39
Artykuł 8.2 Zaliczki 39
Artykuł 8.3 Płatności okresowe 39
Artykuł 8.4 Płatność salda końcowego 40
Artykuł 8.5 Prognoza dotycząca planowanych przyszłych płatności dla programów 41
Artykuł 8.6 Stosowanie euro 41
Artykuł 8.7 Odsetki 42
Artykuł 8.8 Przejrzystość i dostępność dokumentów 42

Rozdział 9 Ewaluacje 43
Artykuł 9.1 Obowiązki Państw-Beneficjentów 43
Artykuł 9.2 Rola NMSZ 43

Rozdział 10 Monitorowanie zewnętrzne i audyty 43
Artykuł 10.1 Monitorowanie zewnętrzne 43
Artykuł 10.2 Biuro Audytora Generalnego Norwegii 43
Artykuł 10.3 Audyty i kontrole na miejscu organizowane przez NMSZ 43
Artykuł 10.4 Dostęp 44

Rozdział 11 Nieprawidłowości 44
Artykuł 11.1 Obowiązki związane z nieprawidłowościami 44
Artykuł 11.2 Definicja nieprawidłowości 44
Artykuł 11.3 Podmioty odpowiedzialne za raportowanie 44
Artykuł 11.4 Natychmiastowe raportowanie o nieprawidłowościach 45
Artykuł 11.5 Regularne raportowanie o nieprawidłowościach 45
Artykuł 11.6 Raportowanie postępów związanych ze zgłoszonymi wcześniej nieprawidłowościami 45
Artykuł 11.7 Raportowanie o nieprawidłowościach na wniosek 45
Artykuł 11.8 Mechanizm wnoszenia skarg 46

Rozdział 12 Zawieszenie płatności, korekty finansowe i zwrot 46
Artykuł 12.1 Zawieszenie płatności 46
Artykuł 12.2 Korekty finansowe 47

Artykuł 12.3 Kryteria korekt finansowych 47
Artykuł 12.4 Procedura 48
Artykuł 12.5 Zwrot 48
Artykuł 12.6 Ogólne zawieszenie płatności na rzecz Państwa-Beneficjenta 49

Rozdział 13 Przepisy końcowe 49
Artykuł 13.1 Język 49
Artykuł 13.2 Odpowiedzialność 49
Artykuł 13.3 Stosowane prawo i jurysdykcja 50
Artykuł 13.4 Zmiany 50
Artykuł 13.5 Wejście w życie 50

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 Kwalifikowalne obszary programowe
Załącznik 2 Memorandum of Understanding
Załącznik 3 Wzór Raportu Strategicznego
Załącznik 4 Wymogi dotyczące Informacji i Promocji
Załącznik 5 Wzór sprawozdania o nieprawidłowościach
Załącznik 6 Pomoc Techniczna
Załącznik 7 Wzór prognozy przewidywanych wniosków o płatność
Załącznik 8 Wzór raportu o wygenerowanych odsetkach
Załącznik 9 Podręcznik Operatora Programu
Wzór propozycji programu
Wzór załącznika finansowego do raportu końcowego dla programu
Załącznik 10 Wzów umowy w sprawie programu
Załącznik 11 Wzór okresowego raportu finansowego
Załącznik 12 Zasady ustanawiania i wdrażania programów partnerskich z Darczyńcami w ramach obszarów programowych „Badania w ramach obszarów priorytetowych” i „Dwustronna współpraca badawcza”
Załącznik 13 Tabela przedstawiająca całkowity wkład finansowy oraz wkład finansowy w ujęciu netto

Rozdział 1
Postanowienia ogólne

Artykuł 1.1
Zakres zastosowania

1. Niniejsze Regulacje mają zastosowanie do wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 i zostały przyjęte zgodnie z art. 8 Umowy pomiędzy Królestwem Norwegii a Unią Europejską w sprawie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 (dalej zwanej Umową).

2. Niniejsze Regulacje określają ogólne zasady regulujące Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2009-2014 z zastrzeżeniem postanowień określonych w Umowie.

Artykuł 1.2
Cele

1. Głównym celem Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy Norwegią a Państwami - Beneficjentami za pomocą wsparcia finansowego w obszarach priorytetowych wskazanych w ust. 2.

2. Pomoc finansowa jest dostępna w następujących obszarach priorytetowych:

a) Wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla,

b) Innowacje w zakresie „Zielonych Technologii”,

c) Badania i stypendia,

d) rozwój społeczny i zasobów ludzkich,

e) Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne,

f) Promocja godnej pracy i dialogu trójstronnego.

3. Docelowa alokacja dla obszaru priorytetowego wymienionego w ust. 2 lit a) wyniesie przynajmniej 20% całkowitej alokacji Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Na utworzenie funduszu w ramach obszaru priorytetowego wymienionego w ust. 2 lit f), wdrażanego przez Innovation Nowary, zostanie przeznaczony 1 % całkowitej alokacji każdego Państwa-Beneficjenta, zgodnie z kluczem dystrybucji środków, o którym mowa w art. 5 Umowy.

4. W celu zapewnienia wydajnego i celowego wykorzystania pomocy finansowej ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, jego wdrażanie mieści się w ramach obszarów programowych wymienionych w załączniku 1 i uzgodnionych w Memorandum of Understanding.

Artykuł 1.3
Zasada współpracy

Cele Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 są realizowane w ramach ścisłej współpracy między Norwegią a Państwami - Beneficjentami.

Artykuł 1.4
Ramy prawne

1. Niniejsze Regulacje są stosowane łącznie z następującymi dokumentami, które wraz z Regulacjami i załącznikami do nich, stanowią ramy prawne Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014:

a) Umową pomiędzy Królestwem Norwegii a Unią Europejską w sprawie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014,

b) Memorandum of Understanding w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 (zwanym dalej „MoU") zawartym pomiędzy Królestwem Norwegii a Państwami - Beneficjentami,

c) umowami w sprawie programu oraz

d) wszelkimi wytycznymi przyjętymi przez NMSZ po konsultacji z Państwami – Beneficjentami.

2. Państwa-Beneficjenci zagwarantują, że wszelkie dodatkowe przepisy mające zastosowanie do wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 zostaną ograniczone do minimum. Ramy prawne określone w ust. 1 mają pierwszeństwo przed wszelkimi przepisami tego rodzaju.

Artykuł 1.5
Definicje

1. Na potrzeby niniejszych Regulacji następujące terminy mają znaczenie przypisane im poniżej:

a) „Instytucja Audytu": krajowy podmiot publiczny funkcjonalnie niezależny od Krajowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Certyfikującej i Operatora Programu, wyznaczany przez Państwo-Beneficjenta do celów weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli;

b) „Instytucja Certyfikująca": krajowy podmiot publiczny funkcjonalnie niezależny od Instytucji Audytu i Operatora Programu, wyznaczany przez Państwo-Beneficjenta do celów poświadczania informacji finansowych;

c) „projekt partnerski z darczyńcami": projekt realizowany w ścisłej współpracy z partnerem projektu, którego główna lokalizacja znajduje się w Norwegii;

d) „partner programu z Państw Darczyńców": podmiot publiczny w Norwegii lub organizacja międzyrządowa wyznaczona przez NMSZ, pełniąca funkcję doradczą przy przygotowywaniu lub wdrażaniu programu;

e) [definicja niemająca zastosowania]

f) [definicja niemająca zastosowania]

g) „ewaluacja": systematyczna, obiektywna i niezależna ocena projektu, wdrażania i/lub wyników osiągniętych w ramach programów i projektów mająca na celu określenie znaczenia, skuteczności, wydajności, aspektu ekonomicznego, wpływu i trwałości pomocy finansowej;

h) „Biuro Mechanizmów Finansowych" (zwane dalej „BMF"): Biuro wspierające NMSZ w procesie zarządzania Norweskiego Mechanizmem Finansowym na lata 2009-2014. BMF, które pod względem administracyjnym mieści się w strukturze Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, jest odpowiedzialne za bieżące wdrażanie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w imieniu NMSZ i pełni funkcję punktu kontaktowego;

i) „monitorowanie": obserwacja realizacji projektu i programu w celu zagwarantowania, że ustalone procedury są przestrzegane, weryfikowania postępów i odpowiednio wczesnej identyfikacji potencjalnych problemów, tak by umożliwić działania naprawcze;

j) „Komitet Monitorujący": komitet ustanowiony przez Krajowy Punkt Kontaktowy w celu dokonywania przeglądu postępów we wdrażaniu Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 pod względem osiągania jego oczekiwanych rezultatów i celów;

k) „Krajowy Punkt Kontaktowy": krajowy podmiot publiczny wyznaczony przez Państwo-Beneficjenta, jako jednostka odpowiedzialna za osiąganie celów wytyczonych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 oraz realizację MoU;

l) „alokacja netto": całkowita pomoc finansowa na rzecz Państwa-Beneficjenta pomniejszona o koszty zarządzania Norwegii, o których mowa w art. 1.8;

m) „organizacja pozarządowa": wolontariacka organizacja non-profit ustanowiona jako osoba prawna o celach niekomercyjnych, niezależna od władz lokalnych, regionalnych i centralnych, podmiotów publicznych, partii politycznych i podmiotów gospodarczych. Instytucje religijne i partie polityczne nie są uznawane za organizacje pozarządowe;

n) „program": struktura określająca strategię rozwoju ze spójnym zestawem działań do wykonania w trakcie wdrażania projektów przy wsparciu w ramach Norweskiego Mechanizmów

Finansowych na lata 2009-2014, ukierunkowanych na osiągnięcie uzgodnionych celów i rezultatów;

o) „umowa w sprawie programu”: umowa zawierana między NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym, regulująca wdrażanie konkretnego programu;

p) „obszar programowy”: obszar tematyczny w ramach obszaru priorytetowego o określonym celu ogólnym i z określonymi wymiernymi rezultatami;

q) „dofinansowanie programu”: wkład finansowy ze strony Norwegii na rzecz programu;

r) „Operator Programu”: podmiot publiczny lub prywatny, komercyjny lub niekomercyjny, jak również organizacje pozarządowe, na których spoczywa odpowiedzialność za przygotowanie i wdrożenie programu;

s) „partner programu”: podmiot publiczny lub prywatny, komercyjny lub niekomercyjny, jak również organizacje pozarządowe, aktywnie uczestniczący we wdrażaniu programu i skutecznie się do niego przyczyniający;

t) „projekt”: niepodzielny pod względem ekonomicznym ciąg prac pełniących konkretną funkcję techniczną z wyraźnie określonymi celami związanymi z programem, pod który podlega. Projekt może obejmować jeden lub więcej podprojektów. Z zastrzeżeniem art. 5.5 projekty wybiera Operator Programu;

u) „umowa w sprawie projektu”: umowa zawierana między Operatorem Programu a beneficjentem, regulująca wdrażanie konkretnego projektu;

v) „dofinansowanie projektu”: dofinansowanie przyznane beneficjentowi przez Operatora Programu na potrzeby wdrażania projektu;

w) „partner projektu”: podmiot publiczny lub prywatny, komercyjny lub niekomercyjny, jak również organizacje pozarządowe wszystkich, których główna lokalizacja znajduje się w Norwegii, Państwie-Beneficjencie lub w kraju spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego, graniczącym z danym Państwem-Beneficjentem, lub organizacja międzyrządowa, aktywnie uczestniczące we wdrażaniu programu i skutecznie się do niego przyczyniająca; Przyświeca mu ten sam cel gospodarczy i społeczny co beneficjentowi, który ma być zrealizowany poprzez wdrożenie danego projektu. W przypadku programów partnerskich z darczyńcami wchodzących w zakres obszaru programowego „Badania w ramach obszarów priorytetowych” określenie „partner projektu” zdefiniowano w załączniku 12;

x) „beneficjent”: podmiot publiczny lub prywatny, komercyjny lub niekomercyjny, jak również organizacje pozarządowe, na których spoczywa odpowiedzialność za przygotowanie i wdrożenie projektu;

y) „partnerzy społeczni”: przedstawiciele organizacji pracodawców i związków zawodowych.

2. Stosowane w programie terminy „cel” „rezultat” i „wynik” zostały opisane w załączniku 9.

Artykuł 1.6
Zasady realizacji

Na wszystkich etapach wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 stosuje się najwyższy stopień przejrzystości, odpowiedzialności i gospodarności, a także zasady dobrego rządzenia, zrównoważonego rozwoju, równouprawnienia płci i równych szans. Norwegia praktykuje zasadę zerowej tolerancji wobec korupcji.

Artykuł 1.7
Pomoc finansowa

1. Zgodnie z art. 2 Protokołu 38b pomoc finansowa w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 wynosi 800 mln euro i będzie udostępniana do zakontraktowania w rocznych transzach w wysokości 160 mln euro w okresie od 1 maja 2009 r. do 30 kwietnia 2014 r. włącznie.

2. Roczne transze zobowiązań dotyczą środków finansowych, które w danym roku i w latach następnych można udostępnić na rzecz projektów, kosztów zarządzania, pomoc techniczną i inne koszty związane z wdrażaniem Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014.

Artykuł 1.8
Koszty zarządzania po stronie Norwegii

1. Koszty zarządzania poniesione przez Norwegię pokrywa się z pomocy finansowej.
2. Koszty zarządzania obejmują:

a) koszty funkcjonowania BMF,
b) koszty związane z funkcjami NMSZ związanymi z Norweskim Mechanizmem Finansowym,
c) koszty związane z oceną, monitorowaniem, ewaluacją, sprawozdawczością i audytami przeprowadzanymi przez NMSZ lub w jego imieniu,
d) koszty związane z udziałem partnerów programu z Państw Darczyńców, w tym prace przygotowawcze mające na celu usprawnienie programów partnerskich z darczyńcami,
e) koszty Innovation Norway w obszarze programowym „Globalny fundusz na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego".

3. Koszty, o których mowa w ust. 1, stanowią 7, 5% całkowitej pomocy finansowej.

Artykuł 1.9
Koszty zarządzania po stronie Państw-Beneficjentów

Ogólne koszty administracyjne poniesione przez Państwa-Beneficjentów w związku z wdrażaniem Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 nie są pokrywane z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014. Ściśle określone koszty, które są niezbędne, dają się wyraźnie określić i są bezpośrednio i wyłącznie związane wyłącznie z zarządzaniem Norweskiego Mechanizmem Finansowym na lata 2009-2014 można pokryć z pomocy technicznej. Kwalifikowalność takich kosztów określa art. 7.12.

Artykuł 1.10
Środki na rezerwę

1. Norwegia i Państwa-Beneficjenci postanowią w MoU o ustanowieniu rezerwy, składającej się z minium 5% całkowitej alokacji Państwa-Beneficjenta, na przykład na wypadek nieprzewidzianych wydarzeń w Państwie-Beneficjencie. Nie później niż w dniu 31 stycznia 2013 r. Państwo-Beneficjent przedłoży NMSZ propozycję alokowania środków z rezerwy w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 na nowy program, albo jako dodatek do istniejącego programu bądź programów. NMSZ podejmuje decyzję w sprawie alokowania środków z rezerwy zgodnie z art. 5.3 lub art. 5.9 ust. 8. Norwegia w wyjątkowych przypadkach może odstąpić od wymogu ustanawiania rezerwy zgodnie z niniejszym ustępem.
2. Norwegia i Państwa-Beneficjenci mogą uzgodnić, by zarezerwować maksymalnie 10% całkowitej alokacji z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w celu sfinansowania ukończenia określonych projektów wybranych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2004-2009. Całkowita kwota takiej rezerwy i projektów, które mają być z tej rezerwy finansowane, jest potwierdzona w MoU. Do wdrażania takich projektów mają zastosowanie zasady Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2004-2009, końcowa data kwalifikowalności nie będzie późniejsza niż 30 kwietnia 2012 r.

Rozdział 2
Podejście strategiczne

Artykuł 2.1
Memorandum of Understanding

1 W celu zapewnienia wydajnego i celowego wdrażania, Norwegia podisuje MoU z każdym Państwem-Beneficjentem.
2. W MoU ustanawiane są ramy współpracy i zawiera ono następujące elementy:

a) wyznaczenie podmiotów krajowych biorących udział we wdrażaniu Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 i listę ich funkcji w zarządzaniu krajowym i w strukturach kontrolnych (załącznik A do MoU),

b) ramy wdrażania (załącznik B do MoU) obejmujące następujące aspekty finansowe i merytoryczne:
   i) listę uzgodnionych obszarów programowych, wkład finansowy w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 dla każdego obszaru programowego,
   ii) wykaz programów, ich główne obszary tematyczne i rezultaty, o ile dotyczy, jak również wszelkie kwestie szczególne związane z grupą docelową, obszarami geograficznymi i innymi kwestiami,
   iii) wykaz Operatorów Programów, o ile dotyczy,
   iv) inicjatywy mające na celu wzmacnianie stosunków dwustronnych między Norwegią a Państwami-Beneficjentami, w tym wykaz obszarów programowych, w których przygotowywane są programy partnerskie z darczyńcami, o których mowa w art. 3.2, wykaz partnerów programu z krajów darczyńców, alokację na takie programy oraz programy lub ich komponenty, które są poświęcone wyłącznie partnerskim projektom z darczyńcami,
   v) w szczególnych przypadkach wykaz projektów predefiniowanych, które mają być uwzględnione w przedmiotowych programach,
   vi) wykaz funduszy małych grantów, o ile dotyczy.

3. Załącznik A może podlegać przeglądowi na spotkaniach rocznych. Zmiany do załącznika A uzgodnione na spotkaniach rocznych nie wymagają formalnej zmiany MoU. Zmiany takie zostaną potwierdzone w drodze wymiany listów pomiędzy NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym.

4. Załącznik B może ulegać zmianie w drodze wymiany listów pomiędzy NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym.

5. Postanowienia MoU są interpretowane w sposób zgodny z niniejszymi Regulacjami.

6. Wzór MoU stanowi załącznik 2.

Artykuł 2.2.
Raport Strategiczny

1. Krajowy Punkt Kontaktowy każdego roku przedkłada do NMSZ raport dotyczący wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, zwany dalej Raportem Strategicznym. Okres sprawozdawczy pokrywa się z rokiem kalendarzowym.

2. Raport Strategiczny zawiera:

a) ocenę wkładu Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych w Państwie-Beneficjencie,
b) ocenę wkładu Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w umacnianie stosunków dwustronnych z Norwegią,
c) ocenę efektywności i skuteczności krajowych struktur zarządzania i kontroli ustanowionych w Państwie-Beneficjencie,
d) informacje na temat przygotowań, a następnie wdrażania i postępów programów w zakresie obszarów programowych określonych w ramach wdrażania, w tym finansowych danych liczbowych,
e) wyniki przeprowadzonych audytów, przeglądów i ewaluacji oraz plany audytów, przeglądów i ewaluacji na następne okresy sprawozdawcze,
f) wyniki przeprowadzonego monitoringu i plany dotyczące monitoringu w następnym okresie sprawozdawczym,
g) podsumowanie rzeczywistych wyników i ocenę postępów w odniesieniu do oczekiwanych rezultatów dla każdego z programów,
h) ocenę realizacji strategii komunikacji w oparciu o Wytyczne ws. informacji i promocji zawarte w Załączniku 4 oraz

i) podsumowanie wykrytych nieprawidłowości i podjętych działań, jak również podsumowanie otrzymanych skarg w ramach procedury umożliwiającej ich wnoszenie, o której mowa w art. 11.8 oraz

j) streszczenie przeprowadzonej analizy ryzyka oraz powiązanych z nią działań podjętych w celu zmniejszenia ryzyka.

3. Raport Strategiczny stanowi podstawę do dyskusji na Spotkaniu Rocznym i jest zatwierdzany przez NMSZ w jego trakcie. Opinię Komitetu Monitorującego na temat Raportu Strategicznego na spotkaniu rocznym przedstawia jego przedstawiciel.

4. Raport Strategiczny jest sporządzany w języku angielskim i przedkładany do NMSZ co roku nie później niż w dniu 31 marca.

5. Końcowy Raport Strategiczny przedkładany jest w ciągu sześciu miesięcy od daty zatwierdzenia przez NMSZ ostatniego raportu końcowego z wdrażania programu, ale nie później niż w dniu 31 października 2017 r., chyba że okres kwalifikowalności zostanie wydłużony na mocy art. 7.14 ust. 4 lub 5.

6. Wzór Raportu Strategicznego zawarty jest w Załączniku 3.

Artykuł 2.3
Spotkanie roczne

1. Spotkanie roczne odbywa się pomiędzy NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym. Krajowy Punkt Kontaktowy jest odpowiedzialny za organizację spotkania, a w stosownych przypadkach organizuje też wizyty w miejscach realizacji projektów.

2. Spotkanie roczne umożliwia NMSZ i Krajowemu Punktowi Kontaktowemu zbadanie postępów poczynionych w okresie sprawozdawczym i uzgodnienie niezbędnych działań.

3. Terminy organizacji spotkań rocznych określa się w MoU. Jeśli data ta przypada później niż w dniu 31 sierpnia, Państwo-Beneficjent przedkłada krótką informację na temat aktualizacji Raportu Strategicznego na cztery tygodnie przed spotkaniem rocznym.

4. Na spotkanie zaprasza się przedstawicieli Instytucji Audytu, Instytucji Certyfikującej, Komitetu Monitorującego, Operatorów Programów oraz przedstawicieli Ambasady Norwegii w Państwie-Beneficjencie. Partnerzy programów mogą być zapraszani jako obserwatorzy.

5. Krajowy Punkt Kontaktowy jest odpowiedzialny za przygotowanie projektu porządku obrad, który powinien odzwierciedlać główne zagadnienia określone w Raporcie Strategicznym. Projekt porządku obrad przekazywany jest wraz z Raportem Strategicznym, natomiast ostateczną wersję porządku obrad uzgadniają NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy przynajmniej na tydzień przed spotkaniem.

6. Decyzje podjęte podczas spotkania rocznego przedstawia się w uzgodnionym protokole. Krajowy Punkt Kontaktowy jest odpowiedzialny za sporządzenie protokołu ze spotkania, podsumowującego główne punkty i działania omówione podczas spotkania i zgodnego z porządkiem obrad. Protokół ten powinien koncentrować się na decyzjach, przyszłych działaniach oraz zadaniach.

7. Zatwierdzony Raport Strategiczny i protokół uzgodniony pomiędzy NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym publikuje się na stronie internetowej Krajowego Punktu Kontaktowego w ciągu jednego miesiąca od dnia spotkania rocznego. Nie publikuje się załącznika zawierającego plan audytu.

Rozdział 3
Stosunki dwustronne

Artykuł 3.1
Zasady ogólne

1. W celu przyczynienia się do celu ogólnego polegającego na wzmacnianiu stosunków dwustronnych między Norwegią a Państwami-Beneficjentami, przygotowanie i wdrażanie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 przeprowadza się, gdzie to zasadne, w partnerstwie.

2. Partnerstwo może mieć formę programów i/lub projektów partnerskich z darczyńcami. Ponadto w ramach wszystkich programów rezerwuje się środki na tworzenie sieci współpracy, dzielenie się i wymianę wiedzy i/lub tworzenie i rozwój partnerstw oraz przygotowanie wniosków dla projektów partnerskich z darczyńcami.

Artykuł 3.2
Programy partnerskie z darczyńcami

1. Programy partnerskie z darczyńcami mają na celu usprawnianie tworzenia sieci współpracy, wymianę, dzielenie się i przekazywanie wiedzy, technologii, doświadczeń i dobrych praktyk między podmiotami publicznymi w Norwegii i Państwach-Beneficjentach.

2. Norwegia wyznacza w MoU jednego lub więcej partnerów programu z krajów darczyńców do każdego obszaru programowego wskazanego zgodnie z art. 2.1 ust. 2 lit. b) ppkt iv). Kwestię partnerów programu z państw darczyńców można również uzgodnić w drodze wymiany listów między NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym.

3. Partner/partnerzy programu z Państw Darczyńców zapraszani są do doradzania w zakresie przygotowania i wdrażania programu partnerskiego z darczyńcami.

4. Norwegia i Państwa-Beneficjenci wskazują w MoU obszary programowe, w których całość lub część finansowania jest przeznaczana na programy partnerskie poświęcone wyłącznie projektom partnerskim z darczyńcami.

5. Programy partnerskie z darczyńcami wchodzące w zakres obszaru programowego „Badania naukowe w ramach obszarów priorytetowych" ustanawia się i wdraża zgodnie z niniejszymi Regulacjami i załącznikiem 12. Do takich programów zastosowania nie mają następujące artykuły niniejszych Regulacji:

a) Artykuł 3.3 (Komitet Współpracy),
b) Artykuł 6.1 (Tryby wyboru),
c) Artykuł 6.3 (Nabory wniosków),
d) Artykuł 6.4 (Komitet ds. Wyboru Projektów),
e) Artykuł 6.5 (Procedury wyboru),
f) Artykuł 7.13 (Potwierdzenie wydatków),
g) Artykuł 8.2 (Zaliczki) oraz
h) Artykuł 8.3 (Płatności okresowe).

Artykuł 3.3
Komitet Współpracy

1. Operator Programu w programie partnerskim z darczyńcami ustanawia Komitet Współpracy, w skład którego wchodzą przedstawiciele Operatora Programu i partnera/partnerów programu z Państw Darczyńców. Komitet Współpracy doradza w zakresie przygotowania i wdrażania programu. Komitetowi Współpracy przewodzi przedstawiciel Operatora Programu. Przedstawiciele NMSZ i Krajowego Punktu Kontaktowego są zapraszani do udziału w charakterze obserwatorów.

2. Wszystkie dokumenty przedstawiane Komitetowi Współpracy i przez niego przygotowane sporządzone są w języku angielskim. Posiedzenia Komitetu są prowadzone w języku angielskim.

3. Do zadań Komitetu Współpracy należy:

a) doradztwo w zakresie kryteriów wyboru i treści ogłoszenia/ogłoszeń o naborze wniosków,
b) doradztwo w zakresie potencjalnych partnerów programu z Norwegii,
c) przegląd postępu w osiąganiu rezultatu/rezultatów i celu/celów programu,
d) analiza rezultatów wdrażania programu,
e) przegląd rocznych raportów dla programów oraz
f) doradzanie Operatorowi Programu w zakresie zmiany programu mogącej usprawnić osiąganie oczekiwanego rezultatu/rezultatów oraz celu/celów programu oraz

g) doradztwo w zakresie wykorzystania i struktury funduszu współpracy dwustronnej na poziomie programu.

Artykuł 3.4
Projekty partnerskie z darczyńcami

Projekty mogą być przygotowywane i wdrażane we współpracy z jednym lub kilkoma podmiotami prawnymi z Norwegii. W odniesieniu do celów Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 dotyczących relacji dwustronnych, Operator Programu promuje i ułatwia ustanawianie takiego rodzaju partnerstw.

Artykuł 3.5
Fundusz współpracy dwustronnej na poziomie krajowym

1. Państwo-Beneficjent rezerwuje 0, 5% ze swojej całkowitej alokacji na potrzeby funduszu mającego na celu wzmocnienie stosunków dwustronnych między Państwami-Darczyńcami i Państwami-Beneficjentami w obszarach programowych wymienionych w załączniku 1. Kwalifikowalność wydatków, które mają być pokryte z tego funduszu, o którym mowa w niniejszym ustępie, szczegółowo przedstawiono w art. 7.7.

2. Krajowy Punkt Kontaktowy zarządza wykorzystaniem funduszu, o którym mowa w ust. 1 i składa sprawozdanie z jego wykorzystania w Raporcie Strategicznym. Pierwszym dniem kwalifikowalności wsparcia, o którym mowa w niniejszym artykule jest dzień złożenia ostatniego podpisu w MoU zawartym z właściwym Państwem-Beneficjentem. Jeśli wsparcie w myśl postanowień tego artykułu otrzymane zostało zarówno w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego jaki i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, pierwszym dniem kwalifikowalności tego wsparcia jest dzień złożenia ostatniego podpisu w MoU zawartym jako pierwsze.

3. Wnioski o płatność od Krajowego Punktu Kontaktowego związane z tym funduszem składane są wraz z wnioskami o płatność na pomoc techniczną zgodnie z art. 7.12 ust. 8.

Artykuł 3.6
Fundusz współpracy dwustronnej na poziomie programu

1. Operator Programu w ramach każdego programu rezerwuje minium 1,5 % kwalifikowanych wydatków programu na potrzeby funduszu mającego na celu ułatwienie:

a) poszukiwania partnerów dla projektów partnerskich z darczyńcami przed lub w trakcie przygotowania wniosku, rozwoju takich partnerstw, oraz przygotowania wniosku aplikacyjnego dla projektu partnerskiego z darczyńcami;

i/lub

b) tworzenia sieci współpracy, wymiany, dzielenia się oraz transferu wiedzy, technologii, doświadczeń i najlepszych praktyk pomiędzy beneficjentami a podmiotami z Państw - Darczyńców.

2. Kwalifikowalność wydatków, które mają być pokryte z funduszu, o którym mowa w ust. 1, szczegółowo przedstawiono w art. 7.7.

3. Przestrzega się obowiązujących zasad udzielania pomocy publicznej i zamówień publicznych. Procedury wyboru i kryteria przyznawania wsparcia w ramach funduszu, poziom i maksymalna kwota dofinansowania powinny być określone w propozycji programu oraz w umowie w sprawie programu.

Rozdział 4
Systemy zarządzania i kontroli

Artykuł 4.1
Ogólne zasady dotyczące systemów zarządzania i kontroli

1. Państwo-Beneficjent odpowiada za zarządzanie i kontrolę programów. Systemy zarządzania i kontroli ustanowione przez Państwo-Beneficjenta dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 zapewniają przestrzeganie zasad gospodarności, efektywności i skuteczności.

2. Systemy zarządzania i kontroli określają:

a) funkcje podmiotów zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę oraz podział funkcji w ramach każdego z tych podmiotów,

b) zgodność z zasadą rozdziału funkcji pomiędzy oraz w ramach tych podmiotów,

c) procedury gwarantujące poprawność i terminowość wydatków,

d) rzetelne systemy rachunkowości, monitorowania i sprawozdawczości finansowej w formie skomputeryzowanej,

e) system sprawozdawczości i monitorowania, w ramach którego podmiot odpowiedzialny powierza wykonanie zadań innemu podmiotowi,

f) ustalenia dotyczące audytu sposobu funkcjonowania systemów,

g) systemy i procedury mające na celu zapewnienie odpowiedniej ścieżki audytu; oraz

h) procedury sprawozdawczości i monitorowania nieprawidłowości oraz odzyskiwania nienależnie wypłaconych kwot.

3. Państwo-Beneficjent przestrzega wymogów dotyczących składania informacji drogą elektroniczną określonych przez NMSZ.

Artykuł 4.2
Wyznaczanie podmiotów krajowych

1. Państwo-Beneficjent wyznacza następujące podmioty krajowe do wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014:

a) Krajowy Punkt Kontaktowy,

b) Instytucję Certyfikującą,

c) Instytucję Audytu; oraz

d) odpowiednią krajową instytucję publiczną odpowiedzialną za przygotowywanie i przedkładanie raportów o nieprawidłowościach.

2. Komitet Monitorujący jest ustanawiany przez Krajowy Punkt Kontaktowy.

3. Norwegia i Państwo-Beneficjent mogą uzgodnić w MoU, że Krajowy Punkt Kontaktowy poza swoimi zadaniami, o których mowa w art. 4.3, przejmie zadania Instytucji Certyfikującej, o których mowa w art. 4.5. Niemniej jednak takie rozwiązanie powinno zapewnić należyty funkcjonalny rozdział zadań związanych z obsługą płatności od innych zadań w ramach instytucji Krajowego Punktu Kontaktowego. Jeśli takie rozwiązanie zostanie przyjęte, ust. 5 nie ma zastosowania.

4. Z zastrzeżeniem art. 2.1 i 5.13, Krajowy Punkt Kontaktowy, w porozumieniu z NMSZ, wyznacza Operatora Programu dla każdego programu. Operator Programu powinien być silnie związany z sektorem, którego dotyczy program.

5. W wyjątkowych sytuacjach NMSZ może zatwierdzić przejęcie roli Operatora Programu przez Krajowy Punkt Kontaktowy w przypadku jednego lub kilku programów.

Artykuł 4.3
Krajowy Punkt Kontaktowy

1. Krajowy Punkt Kontaktowy ponosi ogólną odpowiedzialność za realizację celów wytyczonych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, jak również za jego wdrażanie w

Państwie-Beneficjencie. Pełni on rolę punktu kontaktowego i jest odpowiedzialny i rozliczany za realizację MoU.

2. Krajowy Punkt Kontaktowy reprezentuje Państwo-Beneficjenta w kontaktach z NMSZ w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w Państwie-Beneficjencie.

3. Krajowy Punkt Kontaktowy kieruje pracami Komitetu Monitorującego. Krajowy Punkt Kontaktowy zbiera od Operatora Programu, a następnie przekazuje Komitetowi Monitorującemu dokumenty wymagane w celu umożliwienia monitorowania wdrażania programu w kontekście ich określonego, oczekiwanego rezultatu/rezultatów i celu/celów.

4. W celu podkreślenia roli Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, a także w celu zapewniania przejrzystości pomocy udzielanej w ramach mechanizmu w Państwie-Beneficjencie, Krajowy Punkt Kontaktowy informuje o jego istnieniu, celach (w tym współpracy z podmiotami z Norwegii), jego wdrażaniu, a także jego ogólnym oddziaływaniu. Informowanie o mechanizmie będzie prowadzone w oparciu o Wytyczne ws. informacji i promocji, zawarte w załączniku 4, w szczególności poprzez:

a) strategię komunikacji dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014,
b) organizację co najmniej trzech głównych przedsięwzięć informacyjnych dotyczących Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, takich jak np. seminarium lub konferencja dla interesariuszy, konferencja prasowa lub inne wydarzenie prasowe, w tym konferencja otwierająca i zamykająca Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2009-2014 oraz
c) stronę internetową dotyczącą Mechanizmu Finansowemu EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 prowadzoną w języku Państwa-Beneficjenta i w języku angielskim, zawierającą informacje na temat wszystkich programów, stosunków dwustronnych z Norwegią w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, przegląd naborów wniosków, informacje kontaktowe i odpowiedniei dokumenty.

5. Krajowy Punkt Kontaktowy zapewnia, że Operatorzy Programów wypełnią swoje zobowiązania w zakresie informacji i promocji, zgodnie z niniejszymi Regulacjami oraz Wytycznymi ws. informacji i promocji zawartymi w załączniku 4.

6. Krajowy Punkt Kontaktowy zapewnia, że programy zostaną wdrożone zgodnie z niniejszymi Regulacjami, a postępy w realizacji i ich jakość będą monitorowane. W tym celu Krajowy Punkt Kontaktowy regularnie i w ustrukturyzowany sposób przeprowadza ocenę ryzyk związanych z wdrażaniem Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 oraz może podjąć działania, które uważa za niezbędne i zgodne z niniejszymi Regulacjami, między innymi w celu weryfikacji jakości i treści wszelkich dokumentów dostarczonych do NMSZ za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego i występowania z wnioskami o niezbędne zmiany w takich dokumentach.

7. Krajowy Punkt Kontaktowy regularnie monitoruje programy pod kątem ich postępów w osiąganiu rezultatu/rezultatów i celu/celów programu zgodnie z uzgodnionymi wskaźnikami i wymogami finansowymi określonymi dla programu. Wyniki monitorowania przedstawiane są w Raporcie Strategicznym.

8. Rola Krajowego Punktu Kontaktowego może zostać doprecyzowana w MoU.

Artykuł 4.4
Komitet Monitorujący

1. Krajowy Punkt Kontaktowy ustanowi Komitet Monitorujący dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w ciągu sześciu miesięcy od dnia podpisania MoU.

2. Komitetowi Monitorującemu przewodniczy przedstawiciel Krajowego Punktu Kontaktowego. Komitet składa się z przedstawicieli odpowiednich ministerstw, władz regionalnych i lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego, partnerów społecznych oraz, gdy to zasadne, sektora prywatnego.

3. NMSZ jest zapraszany do uczestnictwa w posiedzeniach Komitetu Monitorującego w roli obserwatora.

4. Komitet Monitorujący upewnia się co do skuteczności i jakości wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 zgodnie z następującymi postanowieniami:

a) okresowo dokonuje przeglądu postępu poczynionego w osiąganiu celów Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 na podstawie dokumentów przedłożonych przez Krajowy Punkt Kontaktowy oraz Operatorów Programu;

b) sprawdza efekty wdrażania, w szczególności w odniesieniu do osiągnięcia wyników oraz postępu w osiąganiu oczekiwanego rezultatu/rezultatów i celu/celów określonych dla programu, oraz ewaluacji, o których mowa w rozdziale 9;

c) przeprowadza ocenę i przygotowuje opinię na temat Raportów Strategicznych;

d) może proponować Krajowemu Punktowi Kontaktowemu wszelkiego rodzaju przeglądy lub analizy ram wdrażania w Aneksie B do MoU mogące przyczynić się do realizacji celów Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 określonych w artykule 1.2 lub służące poprawie jego zarządzania, w tym zarządzania finansowego.

Artykuł 4.5
Instytucja Certyfikująca

1. Instytucja Certyfikująca jest odpowiedzialna w szczególności za:

a) przedkładanie do NMSZ poświadczonych finansowych raportów okresowych dla programów i raportów końcowych dla programów, o których mowa odpowiednio w art. 8.3 i 5.12, które potwierdzają, że:

i) zestawienie wydatków kwalifikowalnych zgłoszonych Operatorowi Programu jest w pełni zgodne z załączonymi dokumentami;

ii) załączona dokumentacja została zweryfikowana i potwierdzono jej autentyczność, poprawność i prawidłowość;

iii) zestawienie wydatków kwalifikowalnych opiera się na weryfikowalnych danych rachunkowych zgodnych z ogólnie przyjętymi zasadami i metodami w zakresie rachunkowości;

iv) zestawienie wydatków kwalifikowalnych obejmuje wydatki kwalifikowalne w ramach niniejszych Regulacji;

v) wydatki ujęte w zestawieniu zostały poniesione w ramach wdrażania programu zgodnie z umową w sprawie programu;

vi) istnieje właściwa ścieżka audytu, oraz że

vii) zostało wniesione współfinansowanie na rzecz programu;

b) przedkładanie do NMSZ prognoz dotyczących planowanych przyszłych płatności, o których mowa w art. 8.5,

c) zgłaszanie NMSZ naliczonych odsetek zgodnie z art. 8.7,

d) uwzględnianie na potrzeby certyfikacji wyników wszystkich audytów przeprowadzonych przez lub w ramach obowiązków Instytucji Audytu,

e) utrzymywanie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych NMSZ,

f) zagwarantowanie, by płatności były przekazywane na rzecz Operatorów Programów zgodnie z art. 8.1 ust. 2 oraz

g) zagwarantowanie, by kwoty odzyskane oraz kwoty wycofane po anulowaniu całości lub części wkładu finansowego na rzecz programu lub projektu zostały zwrócone do NMSZ przed zamknięciem programu.

2. Z zastrzeżeniem odmiennego przepisu prawa krajowego Państwa-Beneficjenta, Instytucja Certyfikująca zapewnia założenie i prowadzenie oddzielnego, oprocentowanego konta bankowego przeznaczonego dla Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014.

Artykuł 4.6

Instytucja Audytu

1. Instytucja Audytu jest odpowiedzialna w szczególności za:

a) zapewnienie przeprowadzania audytów w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli na poziomie Państwa-Beneficjenta,

b) zapewnienie przeprowadzenia przynajmniej jednego audytu dla każdego programu w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli,

c) zapewnienie przeprowadzenia audytów projektów na podstawie stosownej próby w celu weryfikacji zadeklarowanych wydatków,

d) przedkładanie do NMSZ w ciągu dziewięciu miesięcy od momentu zatwierdzenia programu strategii audytu, stosowanej metody, sposobu doboru próby audytów projektów oraz szacunkowego planu audytów w celu zapewnienia równomiernego rozłożenia audytów w okresie programowania,

e) do dnia 31 grudnia każdego roku w okresie 2012-2017:

i) przedkładanie do NMSZ rocznego raportu z audytu przedstawiającego wyniki audytów przeprowadzonych w okresie poprzednich 12 miesięcy kończącego się 30 czerwca danego roku, zgodnie ze strategią audytu dla programu oraz zgłaszanie wszelkich wad wykrytych w systemach zarządzania i kontroli programu. Pierwszy raport składany do dnia 31 grudnia 2012 r. obejmuje okres do 30 czerwca 2012 r. Informacje dotyczące audytów przeprowadzanych po 1 lipca 2017 r. uwzględnia się w końcowym raporcie z audytu jako uzupełnienie deklaracji zamknięcia, o której mowa w lit. f.,

ii) wydawanie opinii dla NMSZ na podstawie kontroli i audytów przeprowadzonych w ramach jej obowiązków w celu sprawdzenia, czy system zarządzania i kontroli działa skutecznie tak, aby dostarczyć uzasadnione zapewnienie, że deklaracje faktycznie poniesionych wydatków przedstawione NMSZ są prawidłowe, oraz w konsekwencji zasadne zapewnienie, że transakcje będące ich podstawą są terminowe i zgodne z prawem,

f) przedłożenie do NMSZ, nie później niż do 31 grudnia 2017 r., deklaracji zamknięcia zawierającej ocenę zasadności wniosku o płatność salda końcowego zgłaszanego w raporcie końcowym dla programu.

2. W przypadku, gdy Instytucja Audytu postanowi nie przeprowadzać audytów zgodnie z ust. 1 lit. a) – c), do wykonania tych zadań wyznacza niezależnego biegłego rewidenta.

3. Instytucja Audytu zapewnia, że audyt jest zgodny z międzynarodowymi standardami audytu.

4. NMSZ przedstawia swoje uwagi na temat strategii audytu, o której mowa w ust. 1 lit. d), nie później niż trzy miesiące od jej otrzymania. Brak przekazanych uwag we wskazanym okresie oznacza akceptację strategii.

5. W przypadku, gdy NMSZ zadecyduje o wydłużeniu terminów zgodnie z art. 7.14 ust. 4 lub 5, może on zmienić daty wymienione w niniejszym artykule.

Artykuł 4.7
Obowiązki Operatora Programu

1. Operator Programu jest odpowiedzialny za przygotowanie i wdrażanie programu zgodnie z zasadami gospodarności, wydajności i skuteczności, a w szczególności za:

(a) zapewnienie, że projekty przyczyniają się do osiągania ogólnych celów Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 oraz konkretnego rezultatu/rezultatów i celu/celów programu oraz ich zgodności z niniejszymi Regulacjami, umową w sprawie programu oraz właściwymi przepisami prawa krajowego i unijnego na wszystkich etapach wdrażania,

(b) przyjmowanie wniosków, wybór projektów do wsparcia finansowego oraz podpisywanie umów w sprawie projektu dla każdego zatwierdzonego projektu,

(c) weryfikację wyników projektu oraz czy wydatki zadeklarowane przez beneficjentów zostały faktycznie poniesione oraz są one zgodne z niniejszymi Regulacjami, umową w sprawie programu oraz odpowiednimi przepisami prawa krajowego i unijnego,

(d) zapewnienie terminowych wypłat dofinansowania projektu,

(e) zagwarantowanie jakości wdrażanego programu oraz weryfikację postępów projektów w osiąganiu oczekiwanych rezultatów, między innymi poprzez przeglądy lub/i weryfikacje projektów na miejscu realizacji przeprowadzane na podstawie próby,

(f) przeprowadzanie corocznego monitoringu próby projektów wybranych na podstawie analizy ryzyka oraz obejmującego losowy dobór próby,

(g) zapewnienie wykorzystania pomocy finansowej wyłącznie na cele programu i jego projektów oraz zgodnie z umową w sprawie programu, oraz zapewnienie wykorzystania wszystkich aktywów stanowiących część programu wyłącznie na cele określone w umowie w sprawie programu,

(h) zapewnienie istnienia skomputeryzowanego systemu rejestracji i przechowywania zapisów księgowych dla każdego projektu w ramach programu oraz zapewnienie gromadzenia danych dotyczących wdrażania niezbędnych dla zarządzania finansowego, sprawozdawczości, monitorowania, weryfikacji, audytu i ewaluacji,

(i) ustanowienie struktur organizacyjnych Operatora Programu, które zapewniają niezależność i rozdział funkcjonalny pomiędzy komórką odpowiedzialną za weryfikację wniosków o płatność i innymi komórkami odpowiedzialnymi za wdrażanie programu,

(j) jeżeli przepisy prawa krajowego Państwa-Beneficjenta nie stanowią inaczej, założenie i prowadzenie oddzielnego, oprocentowanego rachunku bankowego przeznaczonego na środki przewidziane na regranting,

(k) zapewnienie, aby beneficjenci prowadzili odrębny system rachunkowy lub odpowiedni kod rachunkowy dla wszystkich transakcji związanych z projektem z zastrzeżeniem krajowych przepisów rachunkowych,

(l) zapewnienie przejrzystości i dostępności dokumentów zgodnie z wymogami określonymi w art. 8.8,

(m) zapewnienie, że Instytucja Certyfikująca otrzymuje wszelkie niezbędne informacje na temat procedur i weryfikacji prowadzonych w odniesieniu do wydatków na potrzeby certyfikacji,

(n) opracowywanie i przedkładanie finansowych raportów okresowych dla programu, rocznych raportów dla programu, raportów końcowych dla programu i raportów dotyczących naliczonych odsetek zgodnie z art. 5.11, 5.12, 8.3, 8.4 i 8.7,

(o) przedkładanie Instytucji Certyfikującej prognozy dotyczącej planowanych płatności niezbędnej dla Instytucji Certyfikującej do wypełniania swoich zobowiązań zgodnie z art. 8.5,

(p) zapewnienie wprowadzania danych statystycznych odpowiednich dla danego projektu w celu prowadzenia bazy danych sprawozdawczych zgodnie z Podręcznikiem Operatora Programu (załącznik 9),

(q) zapewnienie, że NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy otrzymują na żądanie i w rozsądnym czasie wszystkie dokumenty i informacje dotyczące wdrażania programu i jego projektów,

(r) zapewnienie, że beneficjenci są w pełni zaangażowani i są w stanie wdrożyć swoje projekty,

(s) zapewnienie, że podejmowane są wszelkie niezbędne i stosowne działania w celu zapobiegania, wykrywania i eliminowania wszelkich przypadków domniemanych lub faktycznych nieprawidłowości, oraz że są one szybko i skutecznie badane oraz prawidłowo raportowane i korygowane, włącznie z odpowiednimi korektami finansowymi,

(t) zapewnienie przestrzegania wszystkich odpowiednich przepisów prawa lokalnego, krajowego i unijnego (w tym między innymi przepisów dotyczących ochrony środowiska, zamówień publicznych i pomocy publicznej) oraz

(u) przestrzeganie wszelkich innych obowiązków określonych w umowie w sprawie programu.

2. Operator Programu przestrzega Wytycznych w sprawie informacji i promocji stanowiących załącznik 4. Informuje on na temat programu, jego celów, jego wdrażania, jak również na temat współpracy z podmiotami z Norwegii, w szczególności poprzez następujące działania:

(a) plan komunikacji dla programu,

(b) organizację przynajmniej dwóch dużych przedsięwzięć informacyjnych na temat postępów w programie i w jego projektach, takich jak seminarium lub konferencja dla interesariuszy, konferencja lub wydarzenie prasowe, oraz

(c) stronę internetową dotyczącą programu w języku Państwa-Beneficjenta i w języku angielskim, zawierającą informacje na temat wszystkich naborów wniosków i wszystkich wspieranych projektów, stosunków dwustronnych między Norwegią a Państwami-Beneficjentami w ramach programu, dane kontaktowe i odpowiednie dokumenty.

3. Operator Programu zapewnia, że beneficjenci wypełniają swoje zobowiązania w zakresie informacji i promocji zgodnie z Wytycznymi w sprawie informacji i promocji, stanowiącymi załącznik 4.

4. Operator Programu przestrzega wymogów określonych przez NMSZ dotyczących składania informacji drogą elektroniczną.

Artykuł 4.8
Ustanawianie systemów zarządzania i kontroli

1. Przed zatwierdzeniem pierwszego programu przez NMSZ lub najpóźniej w ciągu 12 miesięcy od dnia złożenia ostatniego podpisu pod MoU, Krajowy Punkt Kontaktowy składa do NMSZ szczegółowy opis systemów zarządzania i kontroli obejmujący w szczególności organizację i procedury:

a) Krajowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Certyfikującej oraz wszelkich pozostałych podmiotów krajowych biorących udział we wdrażaniu Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 zgodnie z MoU,

b) Instytucji Audytu oraz wszystkich pozostałych podmiotów przeprowadzających audyty w ramach jej obowiązków.

2. W ciągu sześciu miesięcy od dnia złożenia pierwszego finansowego raportu okresowego dla programu, Krajowy Punkt Kontaktowy składa do NMSZ szczegółowy opis systemów zarządzania i kontroli Operatora Programu i ich funkcji obejmujący w szczególności:

(i) system weryfikacji wniosków o płatność,

(ii) systemy monitorowania i audytu,

(iii) system zapobiegania, zmniejszania, wykrywania, zgłaszania i naprawiania nieprawidłowości oraz

(iv) system ustanowiony w celu utrzymania ścieżki audytu dla wszystkich wspieranych działań.

3. Szczegółowemu opisowi, o którym mowa w ust. 1 i 2, towarzyszy raport i opinia potwierdzająca, że system wdrażania Państwa-Beneficjenta i Operatora Programu jest zgodny z niniejszymi Regulacjami i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości. Raport zawiera ocenę proporcjonalności wymogów systemów zarządzania i kontroli w stosunku do skuteczności w osiąganiu celów programów.

4. Raport i opinię, o których mowa w ust. 3, sporządza Instytucja Audytu. W przypadku, gdy Instytucja Audytu postanowi nie przeprowadzać audytów samodzielnie, do wykonania tych zadań wyznacza niezależnego biegłego rewidenta.

5. Przed przekazaniem pierwszej płatności na rzecz jakiegokolwiek programu, NMSZ ustala, czy Państwo-Beneficjent dostosowało się do ust. 1 niniejszego artykułu. Niniejszego ustępu nie stosuje się do zaliczek z tytułu kosztów związanych z przygotowaniem programów zatwierdzonych przez NMSZ w myśl ustępu 4 artykułu 7.9.

Rozdział 5
Programy

Artykuł 5.1
Przygotowanie programów

1. Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2009-2014 wdrażany jest w Państwach-Beneficjentach za pomocą programów. Poza wyjątkami wymienionymi w ust. 2 program jest przyporządkowany maksymalnie do jednego obszaru programowego określonego w MoU, chyba że Norwegia i Państwo-Beneficjent uzgodnią inaczej.

2. W Państwach-Beneficjentach otrzymujących 3% lub mniej całkowitego wkładu finansowego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 programy mogą obejmować więcej niż jeden obszar programowy.

3. Norwegia i Państwa-Beneficjenci mogą konsultować się w sprawie potencjalnych i konkretnych programów przed złożeniem do NMSZ formalnej propozycji programu.

4. Na podstawie zatwierdzonego MoU oraz w ramach obszarów programowych w nim określonych Operator Programu przedkłada do NMSZ za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego formalną propozycję dla każdego programu zgodnie z art. 4.2 w ciągu 8 miesięcy od dnia mianowania Operatora Programu, lecz nie później niż w dniu 31 stycznia 2013 r. W trakcie przygotowywania propozycji programu można skorzystać z porady BMF.

5. Propozycja programu jest zgodna z Podręcznikiem Operatora Programu (załącznik 9) i ogranicza się do celu i spodziewanych rezultatów odpowiedniego obszaru programowego zgodnie z opisem w załączniku 1.

Artykuł 5.2
Propozycje programu

1. Propozycja programu sporządzana jest w celu opisania:

a) kompetencji merytorycznych i operacyjnych Operatora Programu,

b) głównych elementów programu,

c) wkładu programu w osiąganie celu ogólnego i oczekiwanych rezultatów dla danego obszaru programowego, a także

d) szczegółowych informacji na temat wdrażania programu, w tym planowania finansowego oraz oceny i minimalizacji ryzyka.

2. Propozycja programu powinna być sporządzona w formacie zgodnym ze wzorem propozycji programu i zawierać informacje wymagane w tym wzorze (dodatek do załącznika 9).

Artykuł 5.3
Ocena i decyzja w sprawie programu

1. NMSZ przeprowadza ocenę wniosku w sprawie programu w celu ustalenia, czy program przyczynia się do osiągnięcia celów Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 i czy jest zgodny z ramami prawnymi Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 oraz z prawem krajowym i unijnym.

2. NMSZ podejmuje decyzję w sprawie każdego programu nie później niż 4 miesiące po otrzymaniu wszystkich wymaganych dokumentów i niezbędnych informacji.

3. NMSZ może podjąć decyzję o:

a) zatwierdzeniu programu bez zastrzeżeń,

b) warunkowym zatwierdzeniu programu

c) zatwierdzeniu programu w zmodyfikowanej formie lub

d) odrzuceniu programu.

4. NMSZ nie odrzuca programu bez zaoferowania Operatorowi Programu możliwości wyeliminowania braków w programie.

5. W razie odrzucenia programu przez NMSZ, Operator Programu może za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego w ciągu 4 miesięcy od dnia odrzucenia ponownie złożyć poprawioną propozycję programu. Krajowy Punkt Kontaktowy może ewentualnie w tym samym terminie zaproponować wykorzystanie środków przeznaczonych na odrzucony program w innym programie pod warunkiem, że taki ponowny przydział środków jest zgodny z MoU. Jeśli program, na rzecz którego realokowano środki, został już zatwierdzony, ponowny przydział środków musi być zgodny z art. 5.9 ust. 8.

Artykuł 5.4
Poziom dofinansowania i minimalna kwota dofinansowania na rzecz projektu

1. Pomoc finansowa z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 nie przekracza 85% wydatków kwalifikowalnych programu z wyjątkiem:

a) programów partnerskich z darczyńcami,

b) programów wdrażanych przez BMF, organizacje międzyrządowe lub podmioty norweskie zgodnie z art. 5.13, oraz

c) innych programów o wyjątkowym znaczeniu,

w przypadku których NMSZ może wyznaczyć wyższy poziom dofinansowania programu.

2. Maksymalny poziom dofinansowania projektu zostanie wskazany w propozycji programu i określony w umowie w sprawie programu. Poziom ten powinien uwzględniać potrzebę zapewnienia zaangażowania i wkładu przez beneficjenta, jak również zapewnienia trwałości projektu. Proponując poziom dofinansowania projektu, Operator Programu weźmie także pod uwagę wszelkie korzyści ekonomiczne, jak np. oszczędności w kosztach projektu lub wzrost zysków, wynikające z otrzymanej pomocy finansowej. Korzyści ekonomiczne będą wykorzystywane do wspierania realizacji celów projektu. Dodatkowo, przy ustalaniu poziomu dofinansowania należy przestrzegać obowiązujących przepisów w zakresie pomocy publicznej.
3. W przypadku wsparcia dla organizacji pozarządowych i partnerów społecznych poziom dofinansowania może sięgać do 90% wydatków kwalifikowalnych i do 100% w przypadku stypendiów.
4. Współfinansowanie na mocy ust. 1-3 ma formę gotówkową, wliczając w to przelewy elektroniczne.
5. W przypadku projektów wdrażanych przez organizacje pozarządowe lub partnerów społecznych wkład rzeczowy w postaci wolontariatu może stanowić do 50% współfinansowania wymaganego dla projektu w ramach programu. Operator Programu w propozycji programu określa odpowiednie ceny jednostkowe za prace wolontariackie zgodne ze stawkami zwyczajowo wypłacanymi za taką pracę w Państwie-Beneficjencie, w tym obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne. Ceny mogą się różnić w zależności od regionu, w którym wykonywana jest praca, lub rodzaju pracy wolontariackiej i mogą być one korygowane w trakcie wdrażania programu w celu uwzględnienia zmian płac.
6. W przypadku projektów realizowanych w ramach programów partnerskich z darczyńcami wchodzących w zakres obszaru programowego „Badania w ramach obszarów priorytetowych" wkład rzeczowy w postaci pracy może stanowić do 100% współfinansowania wymaganego w przypadku danego projektu. Operator Programu w propozycji programu określa odpowiednie ceny jednostkowe za pracę zgodne ze stawkami zwyczajowo wypłacanymi za taką pracę w Państwie-Beneficjencie, w tym obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne. Ceny mogą się różnić w zależności od regionu, w którym wykonywana jest praca, lub rodzaju pracy i mogą być korygowane w trakcie wdrażania programu w celu uwzględnienia zmian płac.
7. Kwota dofinansowania wnioskowana w ramach programu zazwyczaj nie jest niższa niż 1 000 000 euro, a z zastrzeżeniem ust. 8 w żadnym przypadku nie jest niższa niż 170 000 euro.
8. Operator Programu może zaproponować niższy próg w przypadku:

a) programów w ramach obszaru programowego „Globalny fundusz na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego",
b) funduszu małych grantów, o którym mowa w art. 5.6, funduszy współpracy dwustronnej, o których mowa w art. 3.5 i 3.6,
c) stypendiów i projektów badawczych oraz
d) projektów zakładających integrację Romów.

Artykuł 5.5
Wybór projektów predefiniowanych

1. Oprócz projektów predefiniowanych wskazanych w MoU, Operator Programu może w wyjątkowych przypadkach zaproponować dodatkowe projekty predefiniowane, które mają być realizowane w ramach programów.

2. W załączniku do propozycji programu należy przedstawić informacje dotyczące projektów predefiniowanych o następującej treści:

a) tło i uzasadnienie projektu, w tym odniesienie do odpowiednich priorytetów krajowych,
b) cel i oczekiwany(e) rezultat(y) projektu,
c) informacje na temat beneficjenta,
d) wyniki studiów wykonalności (w stosownych przypadkach),
e) harmonogram wdrażania projektu oraz

f) plan finansowy wykazujący kwotę całkowitą przewidywanych zasobów finansowych i przewidywany wkład finansowy z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014.

3. Operator Programu, przed podpisaniem umowy w sprawie projektu predefiniowanego, przeprowadza ocenę projektu w celu zweryfikowania jego jakości i wkładu finansowego na rzecz celów programu oraz zgodności z prawem unijnym i krajowym.

Artykuł 5.6

Fundusz małych grantów na poziomie programu

1. Operator Programu może w propozycji programu zaproponować ustanowienie jednego lub kilku funduszy małych grantów na poziomie programu.

2. Łączna alokacja przyznana na potrzeby funduszu/y małych grantów nie przekracza 20% wydatków kwalifikowalnych programu.

3. Kwota wnioskowana w ramach funduszu małych grantów nie jest niższa niż 5000 euro i nie przekracza 250 000 euro. Stypendia dla osób fizycznych mogą być niższe niż 5000 euro.

4. Fundusze małych grantów są co do zasady zarządzane i wdrażane przez Operatora Programu. Operator Programu może zlecać jednemu lub kilku podmiotom publicznym lub prywatnym, komercyjnym lub niekomercyjnym, jak również organizacjom pozarządowym zarządzanie i wdrażanie funduszu małych grantów. Podmiot otrzymujący zlecenie podwykonawstwa ma silne powiązania z sektorem, w ramach którego funkcjonuje program. Tego typu zlecanie realizowane jest z zachowaniem odpowiedzialności Operatora Programu za program. Koszty zarządzania funduszem małych grantów są wliczane w koszty zarządzania Operatora Programu z uwzględnieniem pułapu, o którym mowa w art. 7.10 ust. 2.

5. W przypadku, gdy Operator Programu zleca zarządzanie i wdrażanie funduszu małych grantów, wybór operatora dla ww. funduszu dokonywany jest przez Operatora Programu zgodnie z zasadami zamówień publicznych. Operator funduszu małych grantów zapewnia o swojej wypłacalności i kompetencjach w przedmiotowej dziedzinie oraz zarządzaniu administracyjnym i finansowym.

6. Przepisy określone w niniejszych Regulacjach mające zastosowanie do Operatora Programu mają zastosowanie *mutatis mutandis* do operatora funduszu małych grantów z tym, że sprawozdania tego drugiego są uwzględniane w strukturze sprawozdawczej Operatora Programu.

Artykuł 5.7
Umowa w sprawie programu

1. Dla każdego zatwierdzonego programu NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy zawierają umowę w sprawie programu.

2. Umowa w sprawie programu określa warunki i zasady funkcjonowania programu oraz role i zakres odpowiedzialności stron.

3. Wzór umowy w sprawie programu został określony w załączniku 10.

Artykuł 5.8
Umowa w sprawie realizacji programu

1. Dla każdego zatwierdzonego programu, Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu zawierają umowę w sprawie realizacji programu.

2. W przypadku, gdy umowa w sprawie realizacji programu nie może zostać zawarta pomiędzy Krajowym Punktem Kontaktowym a Operatorem Programu z powodu przepisów prawa krajowego, Państwo-Beneficjent może wydać akt ustawodawczy lub administracyjny o analogicznym efekcie i treści.

3. Umowa w sprawie realizacji programu określa warunki i zasady funkcjonowania programu oraz role i zakres odpowiedzialności stron. W szczególności, zawiera ona postanowienia gwarantujące, że Operator Programu zobowiązuje się do pełnego przestrzegania przepisów zawartych w ramach prawnych Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, o których mowa w art. 1.4, które są istotne dla funkcjonowania programu, w tym wszelkich zobowiązań, które obowiązują po zakończeniu programu. Umowa w sprawie realizacji programu wyraźnie odnosi się do umowy w sprawie programu i niniejszych Regulacji oraz minimum następujących kwestii:

a) zobowiązań dotyczących sprawozdawczości, która umożliwia Krajowemu Punktowi Kontaktowemu przestrzeganie własnych zobowiązań w tym zakresie względem NMSZ,
b) postanowień związanych ze zobowiązaniami Operatora Programu w zakresie sprawozdawczości względem NMSZ i Instytucji Certyfikującej oraz jego obowiązku przedkładania dokumentów na żądanie,
c) maksymalnej kwoty dofinansowania w ramach programu oraz jej rozbicia na pozycje wymienione w art. 7.1,
d) kwalifikowalności wydatków,
e) początkowej i końcowej daty kwalifikowalności wydatków,
f) modyfikacji programu,
g) zapewniania niezwłocznego dostępu zażądanego w związku z monitorowaniem, audytami i ewaluacją,
h) zapewnienia przestrzegania zobowiązań dotyczących promocji programu,
i) prawa Krajowego Punktu Kontaktowego do zawieszania płatności i zażądania ich zwrotu od Operatora Programu w przypadku podjęcia decyzji w sprawie takich działań przez NMSZ lub Krajowy Punkt Kontaktowy,
j) postanowienia że rozwiązanie umowy w sprawie programu, o której mowa w art. 5.7, może skutkować rozwiązaniem umowy w sprawie realizacji programu oraz
k) w stosownych przypadkach – odniesienia do partnerstw w ramach programu.

4. Krajowy Punkt Kontaktowy gwarantuje, że zobowiązania Operatora Programu w ramach umowy w sprawie realizacji programu będą wiążące i wykonalne na mocy obowiązującego prawodawstwa w Państwie-Beneficjencie.

5. Krajowy Punkt Kontaktowy przedkłada projekt umowy w sprawie realizacji programu do NMSZ do weryfikacji. Przed podpisaniem umowy w sprawie programu, o której mowa w art. 5.7, NMSZ potwierdza, że umowa w sprawie realizacji programu jest zgodna z minimalnymi wymogami określonymi w ust. 3 niniejszego artykułu.

6. Potwierdzenie, o którym mowa w ust. 5, ogranicza się wyłącznie do deklaracji, że zobowiązanie na mocy ust. 3 zostało spełnione i nie należy go uznawać ani za jakąkolwiek opinię lub gwarancję kompletności, ważności czy też wykonalności umowy w sprawie realizacji programu, ani nie będzie ono skutkować odpowiedzialnością ze strony NMSZ za jakiekolwiek niedociągnięcia, braki lub nieścisłości w umowie w sprawie realizacji programu.

Artykuł 5.9
Modyfikacja programów

1. O ile w umowie w sprawie programu nie przewidziano inaczej, wszelkie modyfikacje programu są najpierw zatwierdzane przez NMSZ.

2. Programy można modyfikować w szczególności w jednym lub więcej przypadków wskazanych poniżej :

a) w celu podjęcia działań zaradczych w nieprzewidzianych sytuacjach w Państwie-Beneficjencie,
b) w celu uwzględnienia wniosków wynikających z przeglądu ram wdrażania przeprowadzonego podczas spotkania rocznego,
c) w celu uwzględnienia wniosków wynikających z ewaluacji, o której mowa w rozdziale 9,
d) w przypadku, gdy trzeba zwiększyć oddziaływanie programu lub
e) w celu zmniejszenia ryzyka i/lub trudności we wdrażaniu.

3. Operator Programu opisuje i uzasadnia modyfikację oraz jej potencjalny wpływ na dane finansowe, ocenę ryzyka oraz wyniki i rezultaty programu. Krajowy Punkt Kontaktowy udziela wstępnej zgody na proponowane modyfikacje.

4. NMSZ w porozumieniu z Krajowym Punktem Kontaktowym ocenia, czy proponowana modyfikacja prowadzi do znaczących zmian, które wymagałyby weryfikacji ze strony Komisji Europejskiej zgodnie z art. 5.10. Zakłada się, że znacząca zmiana miałaby miejsce, gdyby wpływała na cel ogólny lub rezultat programu lub gdyby zmiana ta była sprzeczna z zaleceniami lub uwagami zgłoszonymi przez Komisję Europejską w ramach przeprowadzanej przez nią weryfikacji propozycji programu.

5. NMSZ przeprowadza ocenę proponowanej modyfikacji i udziela formalnej odpowiedzi nie później niż 2 miesiące po otrzymaniu wszystkich przedmiotowych dokumentów i niezbędnych informacji.

6. Wszystkie modyfikacje uzgodnione między NMSZ a Krajowym Punktem Kontaktowym są odnotowywane podczas spotkania rocznego.

7. Modyfikacja otrzymuje formalny charakter poprzez wprowadzenie poprawki do umowy w sprawie programu, o której mowa w art. 5.7. Krajowy Punkt Kontaktowy informuje Komitet Monitorujący o modyfikacji.

8. W przypadku, gdy modyfikacja programu prowadzi do zmniejszenia dofinansowania w ramach programu, Krajowy Punkt Kontaktowy może realokować zaoszczędzoną kwotę na inne zatwierdzone programy w Państwie-Beneficjencie. Wymagana jest uprzednia zgoda NMSZ i Operatora Programu otrzymującego te dodatkowe środki finansowe. Modyfikacja powinna być zgodna z MoU. Taką realokację środków należy przeprowadzić i sformalizować nie później niż w dniu 31 października 2014 r. Operator Programu otrzymujący środki finansowe, alokuje je zgodnie z art. 6.9.

Artykuł 5.10
Weryfikacja ze strony Komisji Europejskiej

1. Komisja Europejska weryfikuje wszystkie programy i wszelkie istotne zmiany w programach pod kątem ich zgodności z celami Unii Europejskiej. BMF przekazuje Komisji Europejskiej wszystkie przedmiotowe dokumenty.

2. Wyniki weryfikacji oraz uwagi zgłoszone przez Komisję Europejską przed zakończeniem tejże weryfikacji są uwzględniane przez NMSZ.

Artykuł 5.11
Raport roczny dla programu

1. Operator Programu przedkłada do NMSZ i Krajowego Punktu Kontaktowego raport roczny dla programu opisany w załączniku 9. Raport ten ma na celu opisanie:

a) postępów we wdrażaniu programu w porównaniu do planów określonych w umowie w sprawie programu i/lub poprzedniego rocznego raportu dla programu oraz postępów w osiąganiu oczekiwanych wyników,

b) wkładu programu w osiąganie celu ogólnego i rezultatów obszaru programowego,

c) szczegółowych informacji na temat wyzwań w trakcie wdrażania i planowanych działań zmierzających do przezwyciężenia problemów z nich wynikających, w tym wszelkich zmian działań mających na celu zmniejszenie ryzyka i zmian planów finansowych oraz

d) zestawienia nieprawidłowości i działań podjętych w celu ich usunięcia.

2. Okresy sprawozdawcze w przypadku raportów rocznych dla programów pokrywają się z rokiem kalendarzowym. Raport należy składać nie później niż 15 lutego każdego roku. Pierwsze raporty roczne dla programów zatwierdzonych przez NMSZ w pierwszej połowie roku, należy składać w roku następnym. Natomiast dla programów zatwierdzonych w drugiej połowie roku, pierwsze raporty roczne dla programów należy składać w drugim roku po ich zatwierdzeniu.

3. NMSZ powiadamia Krajowy Punkt Kontaktowy i Operatora Programu o swojej opinii na temat raportu rocznego dla programu w ciągu dwóch miesięcy od daty jego otrzymania. W razie braku odpowiedzi ze strony NMSZ w określonym terminie uznaje się, że raport został przyjęty.

Artykuł 5.12
Raport końcowy dla programu

1. Operator Programu składa, za pośrednictwem Instytucji Certyfikującej, raport końcowy dla programu do NMSZ i Krajowego Punktu Kontaktowego zgodnie z załącznikiem 9. Raport ten zawiera:

a) ogólną ocenę wdrażania programu, w tym porównanie do planów określonych propozycji programu oraz zdobytych doświadczeń,

b) ocenę wkładu programu w osiąganie celu ogólnego i rezultatów obszaru programowego po zakończeniu wszystkich projektów i zamknięciu programu,

c) informacje na temat nieprawidłowości i działań podjętych w celu ich usunięcia,

d) szczegółowe informacje dotyczące realizacji lub korekty planów finansowych oraz

e) informacje finansowe, w tym wyliczenia salda końcowego, o którym mowa w art. 8.4.

2. Raport końcowy dla programu jest przekazywany do NMSZ, za pośrednictwem Instytucji Certyfikującej, która poświadcza załącznik finansowy do raportu zgodnie z art. 4.5. Raport ten jest przekazywany w ciągu trzech miesięcy od momentu zakończenia ostatniego projektu w ramach programu, ale nie później niż 30 kwietnia 2017 r., chyba że udzielono pozwolenia na przedłużenie tego okresu na mocy art. 7.14 ust. 4 lub 5.

3. NMSZ dokonuje przeglądu raportu końcowego dla programu w celu ustalenia, czy spełnia on wymogi formalne i merytoryczne. NMSZ zatwierdza raport nie później niż dwa miesiące po otrzymaniu raportu oraz wszystkich wymaganych dokumentów i niezbędnych informacji.

Artykuł 5.13
Programy wdrażane przez BMF, organizacje międzyrządowe lub podmioty norweskie

1. Krajowy Punkt Kontaktowy za zgodą NMSZ może powierzyć wdrażanie programu BMF, organizacjom międzyrządowym lub podmiotom norweskim. W takich przypadkach nie mają zastosowania przepisy określone w niniejszych Regulacjach związane z wdrażaniem programu, jego przygotowaniem, kwalifikowalnością wnioskodawców, procesem wnioskowania i oceny wniosków, umową w sprawie programu, płatnościami, monitorowaniem, audytami, nieprawidłowościami, zawieszeniem płatności i korektami finansowymi, raportowaniem oraz promocją. Wybrany Operator Programu stosuje pod tym względem określone przepisy w celu zapewnienia wdrażania zgodnego z zasadami wymienionymi w art. 1.6.

2. Jeśli BMF będzie pełnić funkcję Operatora Programu, wdrażanie programu będzie zazwyczaj przeprowadzane przez operatora funduszu wskazanego i zakontraktowanego przez BMF. Rolę i zakres obowiązków BMF oraz operatora funduszu reguluje umowa w sprawie realizacji programu zawierana między BMF a tymże operatorem. Umowa w sprawie realizacji programu zawiera postanowienia dotyczące raportowania do Krajowego Punktu Kontaktowego.

3. Jeśli realizację programu powierzono organizacji międzyrządowej lub podmiotowi z Norwegii, jej rolę i zakres obowiązków reguluje umowa w sprawie realizacji programu zawarta między NMSZ a Operatorem Programu.

4. Środki przeznaczone na regranting w ramach programu, o którym mowa w niniejszym artykule, jak również koszty poniesione przez Operatora Programu i/lub operatora funduszu pokrywane są z wkładu finansowego na rzecz przedmiotowego Państwa-Beneficjenta.

5. W przypadku, gdy program jest wdrażany przez BMF, organizację międzyrządową lub podmiot norweski zgodnie z niniejszym artykułem, Państwo-Beneficjent nie ponosi odpowiedzialności za wdrażanie programu ani pod względem finansowym, ani jakimkolwiek innym, z wyjątkiem przypadku określonego w ust. 4.

Rozdział 6
Wybór projektów

Artykuł 6.1
Tryby wyboru

1. Projekty wybiera się poprzez nabór wniosków organizowany zgodnie z niniejszym rozdziałem.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1, projekty predefiniowane mogą zostać wyłonione bez konkursu wniosków. Projekty takie określa się zgodnie z art. 2.1 ust. 2 lit. b) ppkt v) i art. 5.5. Informacje na temat takich projektów należy przedstawić we wniosku w sprawie programu zgodnie z art. 5.5.

Artykuł 6.2
Kwalifikowalność wnioskodawców

1. Każdy podmiot, prywatny lub publiczny, komercyjny lub niekomercyjny, oraz organizacje pozarządowe, ustanowione jako podmiot prawny w przedmiotowym Państwie-Beneficjencie, jak również organizacje międzyrządowe działające w Państwie-Beneficjencie są uznawane za wnioskodawców kwalifikujących się do udziału w projektach.

2. Osoby fizyczne przebywające legalnie na terytorium Norwegii lub danego Państwa-Beneficjenta kwalifikują się jako wnioskodawcy w ramach programów stypendialnych i komponentów stypendialnych w ramach wszystkich programów.

3. Operator Programu, uwzględniając zarówno cele ogólne Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, jak i programu, dla zapewnienia wdrażania zorientowanego na te cele, może zaproponować ograniczenia co do kwalifikowalności wnioskodawców. Takie ograniczenia po zatwierdzeniu przez NMSZ muszą być uwzględnione w umowie w sprawie programu.

Artykuł 6.3
Nabór wniosków

1. Nabory wniosków są organizowane przez Operator Programu. Ich treść, forma i sposób ogłoszenia są zgodne z umową w sprawie programu i z niniejszymi Regulacjami. Operator Programu w swoim wniosku w sprawie programu wyjaśnia sposoby promocji, szacunkowe terminy i kwoty naborów.

2. Nabory wniosków spełniają przynajmniej następujące wymagania:

a) są szeroko promowane w celu dotarcia do wszystkich potencjalnych wnioskodawców. W stosownych przypadkach wykorzystuje się do tego celu krajowe, regionalne i lokalne media, jak również specjalistyczne publikacje i narzędzia internetowe. Wszelkie ograniczenia dotyczące publikacji powinny znaleźć uzasadnienie we wniosku w sprawie programu;

b) zawierają jasny i rozsądny termin składania wniosków, który obejmuje przynajmniej dwa miesiące od daty publikacji ogłoszenia, oraz adres, pod którym należy składać dokumenty. W ogłoszeniu naboru podaje się godzinę zakończenia naboru wniosków, określenie czy termin dotyczy daty stempla pocztowego, czy też czasu dostarczenia do biura Operatora Programu oraz dopuszczalne sposoby dostarczenia wniosku. W ogłoszeniu naboru należy podać informację, czy wymagany jest jeden egzemplarz wniosku, czy więcej;

c) w sposób jasny określają kwalifikowalnych wnioskodawców oraz wszelkie restrykcje, ograniczenia bądź wykluczenia, które mogą ich dotyczyć;

d) zawierają szczegółowe kryteria wyboru oraz kartę oceny;

e) w sposób jasny wykazują, jakiego rodzaju działania i wydatki są kwalifikowalne;

f) zawierają opis procesu wyboru projektów oraz sposób podejmowania decyzji;

g) zawierają wyraźne odniesienie lub internetowy link do formularza wniosku aplikacyjnego oraz podręcznika wnioskodawcy;

h) wyraźnie podaje się w nich całkowitą kwotę możliwą do uzyskania w ramach danego naboru wniosków, jak również minimalną i maksymalną kwotę każdego dofinansowania projektu;

i) zawierają ustalenia w sprawie modelu płatności;

j) zawieraja wyraźnie wymogi dotyczące współfinansowania;

k) zawierają wyraźne odesłania do bardziej szczegółowych informacji, w tym odesłanie do niniejszych Regulacji oraz wytycznych przyjętych przez NMSZ, jak również innych dokumentów przygotowanych przez Operatora Programu mających znaczenie dla naboru oraz

l) zawierają dane kontaktowe do kierowania dodatkowych pytań oraz ramy czasowe dla odpowiedzi na takie pytania.

3. Nabór ogłasza się na stronie internetowej Operatora Programu w języku Państwa-Beneficjenta oraz w języku angielskim.

4. NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy są informowani o wszystkich naborach wniosków z wyprzedzeniem przynajmniej czterech tygodni przed ich ogłoszeniem i jednocześnie otrzymują angielskie tłumaczenie każdego ogłoszenia o naborze.

5. W przypadkach, w których NMSZ uzna, że nabór wniosków nie jest zgodny z ramami prawnymi Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2009-2014 określonymi w art. 1.4 niniejszych Regulacji, NMSZ może, najpóźniej na dwa tygodnie przed planowaną datą ogłoszenia naboru, wystąpić z umotywowanym wnioskiem o zmodyfikowanie naboru wniosków. W takich przypadkach nabór wniosków ogłasza się wyłącznie w momencie, w którym NMSZ uzna, że jest on zgodny z ramami prawnymi wskazanymi powyżej.

Artykuł 6.4
Komitet ds. Wyboru Projektów

1. Operator Programu ustanawia Komitet ds. Wyboru Projektów, który rekomenduje projekty do finansowania w ramach programu. W skład Komitetu ds. Wyboru Projektów wchodzą przynajmniej trzy osoby z odpowiednią wiedzą specjalistyczną w tym zakresie. Przynajmniej jedna z tych osób jest niezależna od instytucji Operatora Programu.

2. Do udziału w posiedzeniach Komitetu ds. Wyboru Projektów w charakterze obserwatorów zapraszany jest NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy. W programach partnerskich z darczyńcami do udziału w posiedzeniach Komitetu ds. Wyboru Projektów w charakterze doradców zapraszany jest partner programu z Państw Darczyńców.

3. Operator Programu w razie potrzeby udziela pomocy w tłumaczeniach ustnych na posiedzeniach Komitetu ds. Wyboru Projektów. Komitet ds. Wyboru Projektów przechowuje protokoły z posiedzeń. NMSZ otrzymuje streszczenie protokołu w języku angielskim nie później niż dwa tygodnie po posiedzeniu.

4. W programach partnerskich z darczyńcami poświęconych wyłącznie projektom partnerskim z darczyńcami w skład Komitetu ds. Wyboru Projektów wchodzą przedstawiciele Operatora Programu i partnera programu z Państwa Darczyńców, przy czym ich liczba jest równa. Językiem roboczym takiego Komitetu oraz językiem stosowanym we wnioskach projektowych, jak również w innych dokumentach mających znaczenie dla jego prac, jest język angielski.

Artykuł 6.5
Procedury wyboru

1. Operator Programu dokonuje oceny wniosków pod kątem ich zgodności z kryteriami administracyjnymi i kwalifikowalności. Wnioskodawcy, których wnioski zostaną na tym etapie odrzucone, są o tym informowani w terminie, który umożliwa złożenie odwołania od tej decyzji.

2. Każdy wniosek spełniający kryteria administracyjne i kwalifikowalności jest analizowany przez dwóch ekspertów mianowanych przez Operatora Programu, którzy są bezstronni i niezależni od Operatora Programu oraz Komitetu ds. Wyboru Projektów. W programach partnerskich z darczyńcami poświęconych wyłącznie projektom partnerskim z darczyńcami jeden z ekspertów mianowany jest przez Operatora Programu, a drugi przez partnera programu z krajów darczyńców. Koszty związane z ekspertami pokrywane są z kosztów zarządzania Operatora Programu.

3. Eksperci przyznają oddzielnie punkty dla danego projektu zgodnie z kryteriami wyboru opublikowanymi wraz z naborem wniosków. Na potrzeby sporządzenia rankingu projektów stosuje się średnią punktów przyznanych przez ekspertów.

4. Jeśli różnica między punktami przyznanymi przez dwóch ekspertów wynosi więcej niż 30% wyższego wyniku, Operator Programu zleca niezależną ocenę projektu trzeciemu ekspertowi. W takich przypadkach na potrzeby sporządzenia rankingu projektów stosuje się średnią liczbę punktów z dwóch najbardziej zbliżonych wyników.

5. Operator Programu przesyła Komitetowi ds. Wyboru Projektów listę projektów ocenionych zgodnie z ust. 3 i 4. Jednocześnie, Operator Programu przesyła do NMSZ ten ranking w języku angielskim. Komitet ds. Wyboru Projektów dokonuje przeglądu listy rankingowej projektów. W uzasadnionych przypadkach może ją zmodyfikować. Uzasadnienie zmian jest szczegółowo prezentowane w protokole z posiedzenia Komitetu ds. Wyboru Projektów. Jeśli tego typu zmiany prowadzą do odrzucenia projektu, dany wnioskodawca jest powiadamiany o tym na piśmie i otrzymuje uzasadnienie takiej zmiany. Komitet ds. Wyboru Projektów przedkłada Operatorowi Programu listę rekomendowanych projektów.

6. Operator Programu sprawdza, czy proces wyboru projektów przeprowadzono zgodnie z niniejszymi Regulacjami i czy rekomendacje ze strony Komitetu ds. Wyboru Projektów są zgodne z zasadami i celami programu. Po takiej weryfikacji Operator Programu w oparciu o rozstrzygnięcie

Komitetu ds. Wyboru Projektów podejmuje decyzję, które projekty otrzymają wsparcie. Jeśli Operator Programu zmienia decyzję Komitetu ds. Wyboru Projektów, informuje o tym danego wnioskodawcę i podaje uzasadnienie.

7. Operator Programu powiadamia wnioskodawców o wynikach procesu wyboru projektów w odpowiednim terminie i publikuje wyniki.

8. W wyjątkowych wypadkach Operator Programu może w swojej propozycji programu zaproponować wykorzystanie innych procedur wyboru, które wcześniej ustanowił i pomyślnie zastosował. NMSZ może zatwierdzić zastosowanie takich procedur, wyłącznie w przypadku, gdy ustali, że należycie przestrzega się w nich zasad przejrzystości, wydajności i jakości. Po ich zatwierdzeniu przez NMSZ, procedury te zostają opisane w umowie w sprawie programu.

9. Operator Programu przechowuje wszystkie dokumenty dotyczące procedur wyboru przynajmniej przez trzy lata od momentu zaakceptowania raportu końcowego dla programu przez NMSZ.

Artykuł 6.6
Konflikt interesów

1. Konflikt interesów ma miejsce w przypadku, gdy osoba biorąca udział w procesie wyboru projektów (np. niezależny ekspert, członek Komitetu ds. Wyboru Projektów, pracownicy biorący udział w weryfikacji zgodności z kryteriami administracyjnymi i kwalifikacyjnymi) ma bezpośredni lub pośredni interes, który jest lub wydaje się być sprzeczny z bezstronnym lub obiektywnym wykonywaniem funkcji związanych z procesem wyboru projektów. Takie interesy mogą być związane z interesem ekonomicznym, politycznym lub dotyczącym przynależności narodowej, więzami rodzinnymi lub emocjonalnymi, innymi interesami wspólnymi dla danej osoby i wnioskodawcy lub jego partnera, czy też z innymi interesami potencjalnie wpływającymi na bezstronność i obiektywność prac wykonywanych przez daną osobą w procesie wyboru projektów.

2. Operator Programu podejmuje wszelkie uzasadnione działania w celu zapobiegnięcie powstania konfliktu interesów. Jeśli konflikt interesów mimo wszystko ma miejsce, Operator Programu podejmuje wszelkie niezbędne działania, aby zapewnić, że taka sytuacja nie wpłynie na prawidłowość procesu wyboru projektów.

Artykuł 6.7
Umowa w sprawie projektu

1. Dla każdego zatwierdzonego projektu Operator Programu zawiera z beneficjentem umowę w sprawie projektu.

2. W przypadku, gdy umowa w sprawie projektu między Operatorem Programu a beneficjentem nie może być zawarta z powodu przepisów prawa krajowego, Państwo-Beneficjent może wydać akt ustawodawczy lub administracyjny o analogicznym skutku i treści.

3. Umowa w sprawie projektu określa warunki i zasady wsparcia za pomocą dofinansowania oraz role i zakres obowiązków stron. W szczególności zawiera ona postanowienia, które gwarantują, że beneficjent zobowiąże się do pełnego przestrzegania ram prawnych Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, o których mowa w art. 1.4, które są istotne dla funkcjonowania programu, w tym wszelkich zobowiązań, które obowiązują po zakończeniu projektu. Umowa w sprawie projektu zawiera wyraźne odniesienie do umowy w sprawie programu i niniejszych Regulacji oraz postanowienia dotyczące przynajmniej następujących kwestii:

a) zobowiązań dotyczących sprawozdawczości, które umożliwiają Operatorowi Programu przestrzeganie własnych zobowiązań w zakresie sprawozdawczości względem NMSZ i Krajowego Punktu Kontaktowego,
b) maksymalnej kwoty dofinansowania projektu w euro oraz maksymalnego poziomu dofinansowania projektu,
c) kwalifikowalności wydatków,
d) sposobu wyliczania kosztów pośrednich i ich maksymalnej kwoty,
e) początkowej i końcowej daty kwalifikowalności wydatków,
f) modyfikacji projektu,
g) zapewniania niezwłocznego dostępu na żądanie, związanego z monitorowaniem, audytami i ewaluacją,

h) zapewnienia przestrzegania zobowiązań dotyczących promocji projektu,

i) prawa Operatora Programu do zawieszania płatności i zażądania jej zwrotu od beneficjenta w przypadku podjęcia decyzji w sprawie takich działań przez NMSZ, Operatora Programu lub Krajowy Punkt Kontaktowy,

j) rozwiązywania sporów i jurysdykcji,

k) szczegółowego budżetu z wyszczególnionymi pozycjami kosztów i cenami jednostkowymi, który może dopuszczać przeznaczenie do 5% środków na nieprzewidziane wypadki oraz

l) w stosownych przypadkach – odniesienia do umów partnerskich lub listów intencyjnych.

4. Umowy w sprawie projektów w ramach programu badawczego lub komponentu badawczego w ramach jakiegokolwiek programu zawierają postanowienia dotyczące praw własności intelektualnej. Postanowienia te są zgodne *mutatis mutandis* z rozporządzeniem (WE) nr 1906/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r.

5. Zobowiązania beneficjenta w ramach umowy w sprawie projektu są wiążące i wykonalne na mocy obowiązującego prawodawstwa w Państwie-Beneficjencie.

6. Operator Programu może zwrócić się do NMSZ o potwierdzenie, że wzór umowy w sprawie projektu jest zgodny z minimalnymi standardami określonymi w ust. 3 niniejszego artykułu.

7. Potwierdzenie, o którym mowa w ust. 6, ogranicza się wyłącznie do deklaracji, że zobowiązanie na mocy ust. 3 zostało spełnione i nie należy go uznawac ani jakiekolwiek opinie lub gwarancje kompletności, ważności czy też wykonalności umowy w sprawie projektu, ani nie będzie ono skutkować odpowiedzialnością ze strony NMSZ za jakiekolwiek niedociągnięcia, braki lub nieścisłości w umowie w sprawie projektu.

Artykuł 6.8
Partnerzy projektów i umowy partnerskie

1. Projekt może być wdrażany w partnerstwie z partnerem projektu zdefiniowanym w art. 1.5. ust. 1 (lit. w). Jeśli projekt jest wdrażany w takim partnerstwie, beneficjent podpisuje umowę partnerską z partnerem projektu.

2. Umowa partnerska zawiera następujące elementy:

a) postanowienia w zakresie ról i obowiązków stron,

b) postanowienia dotyczące ustaleń finansowych między stronami, w tym między innymi dotyczące tego, które wydatki partnerów projektu mogą podlegać refundacji z budżetu projektu,

c) postanowienia dotyczące sposobu wyliczania kosztów pośrednich i ich maksymalnej kwoty,

d) zasady przeliczania walut w przypadku wydatków i ich refundacji,

e) postanowienia dotyczące audytów obejmujących partnerów projektu,

f) szczegółowy budżet z wyszczególnionymi pozycjami kosztów i cenami jednostkowymi oraz

g) postanowienia dotyczące rozwiązywania sporów.

3. Umowy partnerskie w przypadku projektów w ramach programu badawczego lub komponentu badawczego w ramach jakiegokolwiek programu zawierają postanowienia dotyczące praw własności intelektualnej. Postanowienia te są zgodne *mutatis mutandis* z rozporządzeniem (WE) nr 1906/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r.

4. Umowa partnerska sporządzana jest w języku angielskim, jeśli jedna ze stron umowy jest podmiotem z Norwegii.

5. Kwalifikowalność wydatków poniesionych po stronie partnera projektu podlega takim samym ograniczeniom, jakie miałyby zastosowanie, jeśli wydatki ponosiłby beneficjent.

6. Ustanowienie i utrzymywanie stosunków między beneficjentem a partnerem projektu są zgodne z obowiązującym prawem krajowym i unijnym w zakresie zamówień publicznych oraz z art. 7.16 niniejszych Regulacji.

7. Umowa partnerska przedkładana jest Operatorowi Programu przed podpisaniem umowy w sprawie projektu. Operator Programu weryfikuje umowę partnerską pod kątem jej zgodności z niniejszym artykułem.

Artykuł 6.9
Przyznawanie dofinansowania i realokacje środków

1. Dofinansowanie na rzecz projektów, którego po zamknięciu projektu nie wykorzystano, oraz dofinansowanie na rzecz projektów, które zostało wycofane z powodu nieprawidłowości lub z innych przyczyn, mogą na mocy art. 12.2 ust. 2 zostać ponownie realokowane na przyszłe nabory wniosków w ramach tego samego programu lub na dodatkowe działania w ramach już zatwierdzonych projektów pod warunkiem, że te dodatkowe działania przyczyniają się do celów projektów otrzymujących dodatkowe środki.

2. Wszelkie decyzje o realokowaniu dofinansowania projektów na rzecz już zatwierdzonych projektów opierają się na zaleceniach Komitetu ds. Wyboru Projektów. Komitet ds. Wyboru Projektów opiera swoje zalecenia na przejrzystych i obiektywnych kryteriach. Stosując te kryteria, Komitet ds. Wyboru Projektów zapewnia równe traktowanie wszystkich beneficjentów, ale może w uzasadnionych przypadkach przyznać pierwszeństwo:

a) niektórym mniej rozwiniętym regionom oraz

b) ściśle określonym grupom beneficjentów o mniej uprzywilejowanej pozycji.

3. Kryteria są udostępniane na stronie internetowej Operatora Programu nie później niż miesiąc przed jakąkolwiek decyzją o realokacji środków zgodnie z ust. 2. Beneficjenci są niezwłocznie powiadamiani na piśmie, gdy takie kryteria zostaną opublikowane na stronie internetowej.

Rozdział 7
Kwalifikowalność wydatków

Artykuł 7.1
Wydatki kwalifikowalne w ramach programu

Do wydatków kwalifikowalnych programu należą:

(a) koszty zarządzania Operatora Programu zgodnie ze szczegółowym budżetem załączonym do umowy w sprawie programu i art. 7.10;

(b) płatności dla projektów w ramach programu zgodnie z niniejszymi Regulacjami, umową w sprawie programu i umową w sprawie projektu.

(c) wydatki na fundusz współpracy dwustronnej zgodnie z art. 7.7;

(d) działania uzupełniające Operatora Programu zgodnie z art. 7.11;

(e) wydatki związane z przygotowaniem propozycji programu zgodnie z art. 7.9; oraz

(f) wydatki związane z minimalizowaniem ryzyka związanego z kursem wymiany walut zgodnie z art. 8.6, ust. 5 i wyraźnie zatwierdzone przez NMSZ.

Artykuł 7.2
Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków

1. Zasady przedstawione w niniejszym artykule mają zastosowanie *mutatis mutandis* do wszystkich wydatków kwalifikowalnych, chyba że niniejsze Regulacje stanowią inaczej.

2. Za wydatki kwalifikowalne w ramach projektów uznane będą koszty faktycznie poniesione przez beneficjenta spełniające poniższe kryteria:

(a) zostały poniesione między pierwszym a ostatnim dniem kwalifikowalności, zgodnie z ramami czasowymi określonymi w umowie w sprawie projektu;

(b) mają związek z przedmiotem umowy w sprawie projektu i są wskazane w szacunkowym ogólnym budżecie projektu;

(c) są proporcjonalne i niezbędne do wdrożenia projektu;

(d) muszą być wykorzystane wyłącznie na realizację celu/celów projektu i jego oczekiwanego rezultatu/oczekiwanych rezultatów w sposób zgodny z zasadami gospodarności, skuteczności i efektywności;

(e) są możliwe do zidentyfikowania i zweryfikowania, w szczególności poprzez wprowadzenie do ewidencji księgowej projektu, oraz ustalone zgodnie z odpowiednimi standardami rachunkowości kraju, w którym ma siedzibę Beneficjent i zgodne z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości; oraz

(f) są zgodne z wymogami obowiązującego prawodawstwa podatkowego i społecznego.

3. Wydatki uznaje się za poniesione, gdy koszt został zafakturowany, zapłacony, a przedmiot dostarczony (w przypadku towarów) lub wykonany (w przypadku usług i robót). W wyjątkowych przypadkach, koszty, w odniesieniu do których faktury wydano w ostatnim miesiącu kwalifikowalności, są również uważane za powstałe w okresie kwalifikowalności, o ile koszty te poniesiono w terminie 30 dni od ostatniego dnia kwalifikowalności. Koszty ogólne i amortyzacja sprzętu uznane są za poniesione w chwili ich zaksięgowania przez beneficjenta.

4. Wewnętrzne procedury beneficjenta w zakresie rachunkowości i audytu beneficjenta muszą umożliwiać bezpośrednie powiązanie wydatków i przychodów zadeklarowanych w odniesieniu do projektu z odpowiednimi sprawozdaniami rachunkowymi i dokumentami uzupełniającymi.

Artykuł 7.3
Bezpośrednie wydatki kwalifikowalne w ramach projektu

1. Bezpośrednie wydatki kwalifikowalne w projekcie to wydatki, które zostały wskazane przez beneficjenta i/lub partnera projektu, zgodnie z ich zasadami rachunkowości oraz zwyczajowymi przepisami wewnętrznymi jako konkretne wydatki bezpośrednio związane z wdrażaniem projektu, które można zatem bezpośrednio zaksięgować dla tego projektu. W szczególności kwalifikowalne są poniższe wydatki bezpośrednie, jeżeli spełniają kryteria podane w art. 7.2:

(a) koszty personelu przydzielonego do projektu, zawierające faktyczne wynagrodzenia, składki na ubezpieczenie społeczne i inne koszty ustawowe wchodzące w skład wynagrodzenia, pod warunkiem, że są one zgodne ze standardowymi zasadami ustalania wynagrodzeń przez beneficjenta i partnera projektu. Odpowiednie koszty wynagrodzeń personelu administracji krajowej są kwalifikowalne w zakresie, w którym odnoszą się do kosztów działań, które nie byłyby przeprowadzone, gdyby nie podjęto się wdrażania danego projektu;

(b) koszty podróży i diety dla personelu uczestniczącego w projekcie pod warunkiem, że są one zgodne ze zwyczajowymi praktykami beneficjenta i partnera projektu oraz nie przekraczają określonych stawek krajowych;

(c) koszt nowego lub używanego sprzętu pod warunkiem, że jest on amortyzowany zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości obowiązującymi beneficjenta i zasadami ogólnie przyjętymi dla przedmiotów tego samego rodzaju. Tylko ta część amortyzacji, która odpowiada okresowi trwania projektu oraz rzeczywistemu zużyciu do celów projektu może być brana pod uwagę przez Operatora Programu, z wyjątkiem przypadków, gdy charakter i/lub kontekst jego użycia uzasadnia inne traktowanie przez Operatora Programu. Zastosowanie takich wyjątków regulowane jest w umowie w sprawie programu i musi być zgodne z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej;

(d) zakup gruntów i nieruchomości na warunkach określonych w art. 7.5;

(e) koszty materiałów eksploatacyjnych i dostaw, pod warunkiem, że są one możliwe do zidentyfikowania i przypisane do projektu;

(f) koszty wynikające z innych umów zawartych przez beneficjenta w celu wdrożenia projektu, pod warunkiem, że ich zawarcie jest zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych oraz niniejszymi Regulacjami; oraz

(g) koszty wynikające bezpośrednio z wymogów nałożonych umową w sprawie projektu dla każdego projektu (np. rozpowszechnianie informacji, ewaluacja danego działania, audyty, tłumaczenia, kopiowanie), w tym koszty wszelkich usług finansowych (zwłaszcza koszty gwarancji finansowych).

2. W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, Operator Programu może w swojej propozycji programu zasugerować włączenie dodatkowych wydatków lub wykluczenie pewnych kosztów wymienionych w ust. 1. Takie odstępstwa, jeśli zostaną zatwierdzone przez NMSZ, są wyraźnie wymienione w umowie w sprawie programu.

Artykuł 7.4
Pośrednie koszty projektu (koszty ogólne)

1. Koszty pośrednie to wszystkie kwalifikowalne koszty, które nie mogą być jasno wskazane przez beneficjenta i/lub partnera projektu, jako bezpośrednio związane z projektem, ale które można wskazać i uzasadnić w ramach systemu rachunkowości, jako poniesione bezpośrednio w związku z bezpośrednimi kosztami kwalifikowalnymi projektu. Nie mogą one obejmować żadnych bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych. Pośrednie koszty projektu reprezentują właściwą część kosztów ogólnych beneficjenta lub partnera projektu. Można je wykazać według jednej z poniższych metod:

(a) na podstawie rzeczywistych kosztów pośrednich beneficjenta i partnerów projektu, którzy posiadają system księgowości analitycznej do określania kosztów pośrednich wskazanych powyżej;

(b) beneficjent i partnerzy projektu mogą zdecydować się na ryczałt w wysokości do 20% całkowitych bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych z wyłączeniem bezpośrednich kosztów kwalifikowanych przeznaczonych na podwykonawstwo i kosztów zasobów udostępnionych przez strony trzecie, których nie wykorzystuje się na terenie beneficjenta; lub

(c) w przypadku projektów wdrażanych w ramach części badawczej programu, beneficjent i partnerzy projektu będący podmiotami publicznymi niedziałającymi w celu osiągnięcia zysku, szkołami średnimi i uczelniami, organizacjami badawczymi oraz MŚP, które ze względu na brak rachunkowości analitycznej, nie są w stanie określić z całą pewnością swoich rzeczywistych kosztów pośrednich związanych z projektem, mogą zdecydować się na ryczałt w wysokości do 60% całkowitych bezpośrednich kosztów kwalifikowanych z wyłączeniem bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych przeznaczonych na podwykonawstwo i kosztów zasobów udostępnionych przez strony trzecie, których nie wykorzystuje się na terenie beneficjenta. Jeśli beneficjent lub partnerzy projektu zmienią w czasie trwania projektu swój status, ryczałt ma zastosowanie do momentu, w którym utracili wcześniejszy status.

2. Beneficjenci i/lub partnerzy projektu, którzy określili swoje koszty pośrednie w sposób zgodny z ust. 1 a) w ramach Szóstego lub Siódmego Programu Ramowego Komisji Europejskiej nie mogą korzystać z metod opisanych w ust. 1 b) lub c).

3. Stosowanie metod opisanych w ust. 1 b) i c) podlega zatwierdzeniu w zakresie wykorzystanej metodologii zgodnie z art. 7.13, ust. 4.

4. Metoda obliczania kosztów pośrednich i ich maksymalna wysokość jest określona w umowie w sprawie projektu. Metoda obliczania kosztów pośrednich partnera projektu jest określona w umowie partnerskiej zawartej między beneficjentem a partnerem projektu.

5. W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach Operator Programu może w swojej propozycji programu zasugerować ograniczenie kwalifikowalności kosztów pośrednich. Ograniczenia takie, jeśli zostaną zatwierdzone przez NMSZ, są wyraźnie wymienione w umowie w sprawie programu.

6. Przedmiotowy artykuł nie ma zastosowania do projektów i programów objętych postanowieniami załącznika 12 do niniejszych Regulacji.

Artykuł 7.5
Zakup nieruchomości i gruntu

1. Koszty zakupu nieruchomości, rozumianych jako budynki już istniejące lub będące w fazie budowy, oraz odpowiednie prawa do gruntów, na których są one zbudowane, a także gruntów niezabudowanych mogą być kwalifikowalne, jeśli spełnione są następujące warunki, z zastrzeżeniem surowszych przepisów krajowych:

(a) istnieje bezpośredni związek między nabyciem nieruchomości a celami projektu;

(b) zakup nieruchomości i/lub gruntu nie może stanowić więcej niż 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu, chyba że umowa w sprawie programu i decyzja o przyznaniu dofinansowania dla projektu wyraźnie zezwalają na wyższy udział tego rodzaju kosztów.

(c) przed zakupem należy uzyskać świadectwo od niezależnego, wykwalifikowanego rzeczoznawcy lub właściwego organu urzędowego potwierdzające, że cena zakupu nie przekracza wartości rynkowej oraz że nieruchomość jest wolna od wszelkich zobowiązań w postaci kredytów hipotecznych i innych zobowiązań, w szczególności w odniesieniu do szkód związanych z zanieczyszczeniem. W przypadku zakupu nieruchomości świadectwo musi potwierdzać, że dana budowa jest zgodna z przepisami krajowymi, lub określać, co nie jest zgodne z przepisami krajowymi, ale w ramach projektu ma zostać skorygowane przez beneficjenta;

(d) nieruchomość i/lub grunt powinny zostać wykorzystane do celów projektu i przez okres wskazany w decyzji o przyznaniu dofinansowania dla projektu. Przed zakończeniem projektu prawo własności musi być przekazane beneficjentowi lub osobom w sposób wyraźny określonym przez beneficjenta we wniosku aplikacyjnym jako odbiorcy nieruchomości i/lub gruntu. Nieruchomości i/lub gruntów nie można sprzedać, wynająć lub wykorzystać ć jako zastawu hipotecznego przez pięć lat od zakończenia projektu, lub dłużej, jeśli tak określono w umowie w sprawie projektu. NMSZ może zrezygnować z tego ograniczenia, jeśli mogłoby to doprowadzić do nieprzewidzianych i nieuzasadnionym obciążeń dla beneficjenta;

(e) nieruchomości i/lub grunt mogą być wykorzystywane tylko zgodnie z celami projektu. W szczególności budynki mogą być użyte do celów administracji publicznej tylko wtedy, gdy takie użytkowanie jest zgodne z celem projektu; oraz

(f) przed zakupem Operator Programu wyraża zgodę na nabycie nieruchomości i/lub gruntu w umowie w sprawie projektu lub na drodze późniejszej decyzji.

2. Ograniczenia określone w ust. 1 d) stosuje się również do budynków budowanych lub remontowanych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014.

3. Ograniczenie hipoteczne, o którym mowa w ust. 1 d), nie ma zastosowania do hipoteki ustanowionej na rzecz Operatora Programu lub Krajowego Punktu Kontaktowego, jeśli jej celem jest wyłącznie zapewnienie zgodności z wymienionym ustępem.

4. Kwalifikowalne mogą być wydatki na przygotowanie miejsca i budowę, które są niezbędne dla wdrażania projektu.

5. Koszty nabycia nieruchomości i/lub gruntu będącego już bezpośrednio lub pośrednio własnością beneficjenta lub nabycie nieruchomości i/lub gruntów będących bezpośrednio lub pośrednio własnością partnera projektu lub administracji publicznej nie są kwalifikowalne. W żadnym przypadku nieruchomości i/lub grunty nie mogą być zakupione w celach spekulacyjnych. Nieruchomości i/lub grunty nie mogą być przedmiotem dofinansowania krajowego lub ze strony zewnętrznego darczyńcy w ciągu ostatnich 10 lat, gdyż mogłoby to potencjalnie przyczynić się do podwójnego finansowania.

Artykuł 7.6
Koszty niekwalifikowalne

1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie *mutatis mutandis* do wszystkich wydatków, chyba że niniejsze Regulacje wyraźnie stanowią inaczej.

2. Poniższe wydatki nie są uznawane za kwalifikowalne:

a) odsetki od zadłużenia, obsługa zadłużenia i opłaty za opóźnienie płatności;

b) opłaty za transakcje finansowe i inne koszty czysto finansowe, z wyjątkiem kosztów związanych z rachunkami wymaganymi przez NMSZ, Krajowy Punkt Kontaktowy lub obowiązujące prawo oraz koszty usług finansowych nałożonych przez umowę w sprawie projektu;

c) rezerwy na straty lub potencjalne przyszłe zobowiązania;

d) straty spowodowane różnicami kursowymi, z wyjątkiem strat wyraźnie zaakceptowanych przez NMSZ dla każdego programu indywidualnie;

e) VAT podlegający zwrotowi;

f) koszty pokryte z innych źródeł;

g) grzywny, kary i koszty postępowania sądowego; oraz

h) wydatki niepotrzebne lub nierozważne.

Artykuł 7.7
Fundusze współpracy dwustronnej

1. Następujące kategorie wydatków są kwalifikowalne dla funduszy, o których mowa w art. 3.5 i art. 3.6:

a) opłaty i koszty podróży związane z udziałem w konferencjach, seminariach, kursach, spotkaniach i warsztatach;

b) koszty podróży w ramach wizyt studyjnych;

c) koszty podróży i wynagrodzenia za wizyty ekspertów;
d) koszty związane z przygotowaniem studium wykonalności oraz analizy finansowej i ekonomicznej;
e) koszty konferencji, seminariów, kursów, spotkań i warsztatów;
f) działania informacyjno – promocyjne;
g) zakup danych niezbędnych do przygotowania wniosku; oraz
h) opłaty za doradztwo zewnętrzne.

2. Koszty podróży zgodnie z ust. 1, obejmują diety zgodnie z art. 7.3, ust. 1 b).

Artykuł 7.8
Stypendia i programy mobilnościowe

1. Dofinansowanie przyznawane dla osób fizycznych w ramach programu stypendialnego lub komponentu stypendialnego w ramach któregokolwiek programu może być obliczane w formie ryczałtu. Wydatki kwalifikowalne to:
a) stypendium miesięczne;
b) środki na materiały dydaktyczne;
c) koszty podróży, ubezpieczenia i opłat konferencyjnych; oraz
d) koszty instytucji przyjmującej.

2. Operator Programu odpowiedzialny za program stypendialny lub stypendialny komponent w ramach któregokolwiek programu powinien wskazać w propozycji programu określić wszelkie koszty jednostkowe. Przy określaniu wysokości kwot powinny zostać uwzględnione racjonalne koszty instytucji przyjmującej.

Artykuł 7.9
Koszty przygotowania programów

1. Za kwalifikowalne można uznać koszty poniesione przez Operatora Programu, które są bezpośrednio związane z opracowaniem programu i zatwierdzone przez NMSZ. Poniższe kategorie wydatków mogą być kwalifikowalne pod warunkiem, że wydatki są proporcjonalne, niezbędne i bezpośrednio związane z przygotowaniem programu:
a) wynagrodzenia pracowników Operatora Programu przydzielonych wyłącznie do przygotowania programu;
b) koszty podróży i diety związane wyłącznie z przygotowaniem programu;
c) koszty związane z opracowaniem studiów wykonalności lub innych niezbędnych dokumentów, w tym wynagrodzenia ekspertów;
d) koszty związane z tłumaczeniem na język angielski propozycji programu oraz jej załączników;
e) przygotowanie procedury zamówień publicznych i badanie zgodności z zasadami pomocy publicznej; oraz
f) koszty związane z konsultacjami społecznymi.

2. Początkowa data kwalifikowalności kosztów, w kontekście niniejszego artykułu, to data, kiedy Krajowy Punkt Kontaktowy, zgodnie z art. 4.2, ust. 4, wyznaczy Operatora Programu. Termin zakończenia kwalifikowalności to dzień poprzedzający datę zatwierdzenia programu przez NMSZ. W drodze odstępstwa od art. 7.2, ust. 3 koszty, które są kwalifikowalne na mocy tego artykułu zostaną zafakturowane i opłacone nie później niż w ciągu miesiąca od końcowej daty kwalifikowalności.

3. Operator Programu przedstawi w propozycji programu szczegółowy budżet kosztów przygotowania programu. Maksymalna kwota kosztów kwalifikowanych w ramach niniejszego artykułu zostanie określona w umowie w sprawie programu i nie przekroczy poziomu 0,5% całkowitych kosztów kwalifikowalnych programu lub kwoty 100 000 euro, w zależności od tego, która z obu tych wartości będzie niższa.

4. Koszty związane z przygotowaniem programów uwzględnia się w pierwszym wniosku o płatność w formie przewidzianej przez NMSZ (załącznik 11). Wniosek powinien być poświadczony przez Instytucję Certyfikującą zgodnie z art. 4.5. W uzasadnionych przypadkach ograniczeń budżetowych

i według uznania KMF, Państwu-Beneficjentowi mogą zostać wypłacone zaliczki na koszty związane z przygotowywaniem programów.

Artykuł 7.10
Kwalifikowalność kosztów zarządzania poniesionych przez Operatora Programu

1. Koszty zarządzania poniesione przez Operatora Programu mogą być kwalifikowalne do limitu określonego w ust 2. Data rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków Operatora Programu związanych z zarządzaniem to data zatwierdzenia programu przez NMSZ. Z zastrzeżeniem art. 7.14, ust. 4 i 5, termin zakończenia kwalifikowalności to 30 kwietnia 2017 r., chyba że w umowie w sprawie programu określona zostanie data wcześniejsza.

2. Maksymalną wartość kosztów zarządzania programem oblicza się jako procent od wszystkich wydatków kwalifikowanych programu. Jest ona sumą następujących kwot:

a) 10% od pierwszych 10 mln euro;

b) 7% od kolejnych 40 mln euro;

c) 5% od kolejnych 50 mln euro;

d) 4% od pozostałych całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach programu.

3. Poniżej wymieniono kategorie wydatków, które są kwalifikowalne jako koszty zarządzania, pod warunkiem, że wydatki te są proporcjonalne i konieczne:

a) przygotowanie wdrażania programu, w tym opracowanie procedur wyboru projektów oraz przepływów finansowych;

b) wspieranie potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów w zapewnieniu zgodności z wymogami określonymi przez Operatora Programu w odniesieniu do wniosków aplikacyjnych dla projektów i/lub wdrażania projektów;

c) wybór projektów, w tym koszty ekspertów, koszty związane z funkcjonowaniem Komitetu ds. Wyboru Projektów i procedurą odwoławczą;

d) weryfikacja wniosków o płatność oraz przekazywanie płatności na rzecz beneficjentów;

e) monitorowanie projektów i przeglądy;

f) audyty i kontrole projektów na miejscu;

g) działania promocyjne i informacyjne, w tym ogłaszanie naborów wniosków i działania informacyjne w okresie naboru wniosków, jak również spotkania informacyjne, wymiana doświadczeń i ocena efektu programu;

h) wydatki związane z obowiązkami sprawozdawczymi w stosunku do NMSZ, Krajowego Punktu Kontaktowego lub Instytucji Certyfikującej;

i) opłaty związane z zakładaniem i prowadzeniem rachunków bankowych wymaganych w ramach niniejszych Regulacji lub umowy w sprawie programu, w tym koszty przelewów przychodzących i wychodzących; oraz

j) koszty ogólne, obliczane zgodnie z art. 7.4, ust. 1 a) lub b), z zastrzeżeniem wymogów określonych w art. 7.13, ust. 4.

k) wydatki związane z funkcjonowaniem Komitetu Współpracy w ramach programów partnerskich z darczyńcami oraz wydatki związane z funkcjonowaniem Komitetu Programu, w razie konieczności zgodnie z postanowieniami załącznika 12 do niniejszych Regulacji.

4. Jeśli wybór Operatora Programu w Państwie-Beneficjencie odbywa się w ramach procedury przetargowej, NMSZ może w umowie w sprawie programu zadecydować, że wartość umowy zostanie uznana za koszty zarządzania w miejsce faktycznie poniesionych wydatków. Zastosowanie mają pułapy wymienione w ust. 2.

Artykuł 7.11
Działania uzupełniające Operatora Programu

1. Na działania uzupełniające składają się czynności, które są podejmowane przez Operatora Programu i przyczyniają się do realizacji celu/celów programu, a przede wszystkim zmierzają do:

a) wzmocnienia współpracy pomiędzy Operatorami Programu i podobnymi instytucjami w Państwach-Beneficjentach oraz Norwegii; oraz

b) wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk związanych z wdrażaniem programu.

2. Za kwalifikowalne można uznać poniższe kategorie działań uzupełniających pod warunkiem, że wydatki te są proporcjonalne i konieczne:

a) koszty wydarzeń, takich jak wynajem pomieszczeń, tłumaczenie, koszty podróży, diety, koszty promocji bezpośrednio związane z danym wydarzeniem; oraz

b) wynagrodzenia, koszty podróży oraz diety pracowników podmiotów innych niż Operator Programu, które są bezpośrednio zaangażowane w działania uzupełniające oraz personelu Operatora Programu, jeśli takie koszty można wyraźnie oddzielić od kosztów związanych z zarządzaniem programem.

3. W celu uznania kosztów działań uzupełniających za kwalifikowalne, ich całkowity koszt musi być określony w budżecie programu, stanowiącym załącznik do umowy w sprawie programu. Koszty działań uzupełniających nie mogą przekroczyć wartości równej 20% kosztów zarządzania programem.

Artykuł 7.12
Pomoc techniczna dla Państwa-Beneficjenta

1. Koszty ponoszone przez Państwo-Beneficjenta w związku z wdrażaniem Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 są niekwlifikowalne, z wyjątkiem tych przewidzianych w niniejszym artykule i należących do kategorii określonych w ust. 2.

2. Następujące kategorie wydatków mogą być kosztami kwalifikowalnymi w ramach pomocy technicznej, z zachowaniem warunków i ograniczeń określonych w ust. 3-8, pod warunkiem, że są one proporcjonalne i konieczne:

a) w przypadku dodatkowych systemów zarządzania ustanowionych specjalnie dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 wydatki związane z przygotowaniem, ewaluacją, przepływami finansowymi oraz monitorowaniem pomocy i programów;

b) wydatki związane z posiedzeniami Komitetów Monitorujących, przygotowaniem i uczestnictwem w spotkaniach rocznych z Norwegią i innych spotkaniach z Norwegią w związku z wdrażaniem pomocy. Wydatki te mogą również zawierać koszty ekspertów i innych uczestników tych komitetów, w tym uczestników z krajów trzecich, jeśli przewodniczący komitetów uzna ich obecność za niezbędną dla efektywnego wdrażania pomocy;

c) wydatki na spotkania i konferencje organizowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy lub Instytucję Certyfikującą w celu dzielenia się doświadczeniami związanymi z wdrażaniem, monitorowaniem, sprawozdawczością i audytem projektów finansowanych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, w tym wydatki związane z podróżami i zakwaterowaniem uczestników. NMSZ wcześniej zaakceptuje porządek takiego spotkania lub konferencji, a do udziału w takich spotkaniach i konferencjach zaproszeni będą przedstawiciele Norwegii;

d) wydatki związane z działaniami promocyjnymi i informacyjnymi;

e) wydatki związane z audytami, o których mowa w art. 4.6 i art. 4.8, ust. 3;

f) wydatki związane z weryfikacją programów i projektów na miejscu;

g) wydatki związane z przeglądami i ewaluacjami; oraz

h) wydatki związane z pomocą techniczną dla wdrożenia Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2004-2009 poniesione w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia kwalifikowalności dla tego typu pomocy.

3. Wydatki w Państwie-Beneficjencie ponoszone na wynagrodzenia, składki na ubezpieczenie społeczne i inne koszty ustawowe, są kwalifikowalne jedynie w poniższych przypadkach:

a) urzędnicy służby cywilnej lub inni urzędnicy państwowi czasowo wyznaczeni na mocy należycie udokumentowanej decyzji właściwych władz do realizacji zadań określonych w ust. 2, na zasadach wyłączności i dodatkowości;

b) inni pracownicy zatrudnieni do realizacji zadań, o których mowa w ust. 2.

4. Dofinansowanie przez Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2009-2014 wydatków, o których mowa w ust. 2, nie przekroczy 1,5% całkowitej pomocy finansowej dla danego Państwa-Beneficjenta.

5. Kwota ta zostanie określona w umowie w sprawie pomocy technicznej między NMSZ i Krajowym Punktem Kontaktowym.

6. Krajowy Punkt Kontaktowy koordynuje wykorzystanie pomocy technicznej. Niezwłocznie po podpisaniu MoU, Krajowy Punkt Kontaktowy przekaże do NMSZ budżet dla całego okresu wdrażania, w tym szczegółowy budżet na pierwszy rok kalendarzowy. Nie później niż do 30 września każdego roku Krajowy Punkt Kontaktowy przekazuje do NMSZ szczegółowy budżet na następny rok kalendarzowy. Jeżeli Krajowy Punkt Kontaktowy otrzymuje wsparcie na pomoc techniczną zarówno w ramach Mechanizmu Finansowego EOG jak i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, sporządza on jeden budżet obejmujący pomoc techniczną z obu Mechanizmów.

7. Datą rozpoczęcia kwalifikowalności wsparcia, o którym mowa w niniejszym artykule jest data złożenia ostatniego podpisu na MoU z danym Państwem-Beneficjentem. Jeśli wsparcie dla pomocy technicznej jest otrzymywane zarówno z Mechanizmu Finansowego EOG jak i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, datą rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków na pomoc techniczną jest data złożenia ostatniego podpisu na tym MoU, które zostało zawarte jako pierwsze.

8. Artykuł 5.11 i 5.12 oraz rozdział 8 mają zastosowanie *mutatis mutandis* do pomocy technicznej. Raport końcowy z realizacji programu dotyczący pomocy technicznej powinien zostać przedłożony nie później niż do dnia 15 marca 2018 roku.

Artykuł 7.13
Udokumentowanie wydatków

1. Koszty poniesione przez Operatorów Programu, beneficjentów i partnerów projektu należy udokumentować przy pomocy otrzymanych faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej.

2. W przypadku, gdy działania są realizowane w ramach przeprowadzonych procedur przetargowych, płatności dokonywane przez Operatorów Programu, beneficjentów i partnerów projektu są potwierdzone otrzymanymi fakturami wynikającymi z zawartych umów. We wszystkich innych przypadkach płatności dokonane przez Operatorów Programu, beneficjentów i partnerów projektu są poświadczane wydatkami faktycznie poniesionymi przez podmioty uczestniczące we wdrażaniu projektu.

3. Wystarczającym dowodem poniesienia kosztów przez beneficjenta lub partnera projektu, którego główna siedziba mieści się w Norwegii lub Państwie-Beneficjencie, jest raport niezależnego biegłego rewidenta potwierdzający, że zgłoszone koszty zostały poniesione zgodnie z niniejszymi Regulacjami, przepisami prawa krajowego i zasadami rachunkowości kraju partnera projektu, z zastrzeżeniem ust. 5.

4. Koszty ogólne określone zgodnie z art. 7.4, ust. 1 b) i c) nie muszą być potwierdzane dokumentami księgowymi. Niemniej jednak, w propozycji programu Operator Programu powinien określić metodologię, która zapewnia sprawiedliwy podział kosztów ogólnych ponoszonych przez beneficjentów i/lub partnerów projektu. Metodologię tę stosuje się wyłącznie w przypadkach, w których postanowienie art. 7.4 ust. 2 dopuszcza korzystanie z metod ryczałtowych.

5. Operator Programu może zadecydować o zastosowaniu ust. 3 tylko w odniesieniu do partnerów projektu, których główna siedziba znajduje się w Norwegii. Operator Programu, za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego, powiadamia NMSZ o takiej decyzji.

6. Instytucja Certyfikująca może dokładniej określić metody weryfikacji wniosków o płatność, które mogą polegać na weryfikacji wyrywkowej.

Artykuł 7.14
Okres kwalifikowalności wydatków na projekty

1. O ile umowa w sprawie programu, umowa w sprawie wdrażania programu lub umowa w sprawie projektu nie określają późniejszej daty, kwalifikowalność poniesionych wydatków rozpoczyna się z dniem, w którym Operator Programu podejmuje decyzję o przyznaniu dofinansowania projektu. W tym samym dokumencie Operator Programu ustala końcowy termin kwalifikowalności, który nie może przypadać później niż rok po planowanym zakończeniu projektu lub stanowi datę, o której mowa w ust. 3, w zależności od tego, który z tych terminów jest wcześniejszy.

2. Początkowa i końcowa data kwalifikowalności dla każdego projektu jest podawana w danej umowie w sprawie projektu.

3. Nie będą kwalifikowalne wydatki poniesione po 30 kwietnia 2016 r. W przypadku stypendiów, wydatki poniesione po 30 września 2016 nie będą kwalifikowane. W odniesieniu do wsparcia przejściowego dla Hiszpanii, ostateczny termin kwalifikowalności wydatków to 31 grudnia 2015 r.

4. W wyjątkowych przypadkach, gdy dalsze opóźnienia są uzasadnione, NMSZ może przedłużyć okres kwalifikowalności do 30 kwietnia 2017 r. W odniesieniu do wsparcia przejściowego dla Hiszpanii, okres kwalifikowalności nie może zostać przedłużony.

5. Jeśli w końcowyn okresie kwalifikowalności w związku z projektem toczy się procedura sądowa lub odwołanie administracyjne ze skutkiem zawieszającym, NMSZ może udzielić zgody na jego dalsze przedłużenie, jeśli uzna, że leży to w interesie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014.

6. Jeśli projekt nie został zakończony do końcowej daty kwalifikowalności, Operator Programu zapewni, że środki finansowe będą dostępne do ukończenia projektu w odpowiednim czasie. Jeśli takie środki nie mogą być zagwarantowane, Operator Programu zwróci do NMSZ jego wkład finansowy do projektu. Jeżeli w końcowym okresie kwalifikowalności wyraźnie rozpoznawalne i uzasadnione ekonomicznie komponenty projektów zostały zakończone, NMSZ może odstąpić w całości lub częściowo od dochodzenia swojego prawa do zwrotu środków.

Artykuł 7.15
Trwałość projektów

1. Operator Programu zapewni, że projekty, które dotyczą inwestowania w nieruchomości i/lub grunt (w tym remonty), będą trwały przez okres co najmniej pięciu lat od zatwierdzenia przez Operatora Programu raportu końcowego z wdrażania projektu, a nieruchomości i/lub grunty będą wykorzystywane do celów projektu zgodnie z zapisami w umowie w sprawie projektu.

2. W przypadku pozostałych projektów, minimalny okres trwania działań po zakończeniu projektu będzie ustalany przez Operatora Programu, opisany w naborze wniosków i uwzględniony w umowie w sprawie projektu. Wyznaczając ten okres, pod uwagę należy brać cel promowania trwałości projektu i zapewnienia, że wsparcie finansowe udzielone dla projektu przyniesie maksymalne korzyści dla jego grupy docelowej i beneficjentów końcowych.

3. Państwo-Beneficjent i Operator Programu zapewnią, że beneficjent zachowa wkład finansowy z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 tylko wtedy, gdy projekt będzie zgodny z ust. 1 i 2.

Artykuł 7.16
Zamówienia publiczne

1. Na każdym poziomie wdrażania programów i projektów należy przestrzegać krajowego i unijnego prawa zamówień publicznych.

2. Beneficjent, który uzyskuje dofinansowanie sięgające 50% lub więcej wydatków kwalifikowanych projektu w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, powinien przeprowadzić procedurę zamówienia publicznego dla tego projektu zgodnie z krajowym prawem zamówień publicznych tak, jak gdyby był on zamawiającym w rozumieniu art. 1 ust. 9 dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur składania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi. Niniejszy ustęp stosuje się *mutatis mutandis* do partnerów projektu.

3. Postanowień ust. 2 nie stosuje się do organizacji pozarządowych, chyba że kwota zamówienia jest równa lub przekracza progi unijne określone dla zamówień publicznych.

4. Jeśli zamówienia dokonywane w trakcie wdrażania programu są poniżej krajowych lub unijnych progów określonych dla zamówień publicznych lub poza zakresem stosowania prawa zamówień publicznych, przyznawanie takich zamówień (w tym procedury poprzedzające składanie zamówień) oraz warunki tych zamówień muszą być zgodne z najlepszymi praktykami gospodarności, w tym odpowiedzialnością, muszą umożliwiać pełną i uczciwą konkurencję między potencjalnymi wykonawcami, na przykład w drodze skutecznego porównania cen, oraz zapewnić optymalne wykorzystanie środków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009 - 2014.

5. Przy udzielaniu zamówień i realizacji umów przestrzegać należy najwyższych standardów etycznych. Operator Programu zapewni stosowanie odpowiednich i skutecznych środków w celu zapobiegania nielegalnym działaniom lub praktykom korupcyjnym. Nie można przyjmować żadnych ofert, prezentów, opłat lub korzyści jakiegokolwiek rodzaju, które są lub mogą być bezpośrednio lub pośrednio potraktowane jako nielegalne praktyki lub próby przekupstwa, np. jako zachętę do przyznania lub wykonania zamówienia lub nagrodę za nie.

6. Operator Programu zapewni, że dokumenty dotyczące składania zamówień i ich realizacji są przechowywane przez co najmniej trzy lata od dnia zakończenia programu i przekazywane do NMSZ na jego wniosek.

Rozdział 8
Zarządzanie finansowe

Artykuł 8.1
Ogólne zasady dotyczące płatności

1. Płatności w ramach programów należy dokonywać po spełnieniu wszystkich istotnych warunków płatności określonych w umowie w sprawie programu i niniejszych Regulacjach. Zaliczki z tytułu kosztów związanych z przygotowaniem programów mogą być zatwierdzone przez NMSZ, zgodnie z 4 artykułem 7.9. ust. 4.

2. Płatności w ramach programów mają formę zaliczek, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Z zastrzeżeniem ust. 3, płatności dokonuje się na wskazany rachunek Państwa-Beneficjenta. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów prawa krajowego, Państwo-Beneficjent powinno przelać płatności na rzecz Operatora Programu w terminie 15 dni roboczych od otrzymania płatności.

3. NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy mogą zgodzić się na przelew płatności bezpośrednio z NMSZ na wskazany rachunek Operatora Programu.

4. NMSZ może zatrzymać do 10% kosztów zarządzania każdej zaliczki i płatności okresowej na rzecz programu. Kwota zatrzymana jest wypłacana po zatwierdzeniu przez NMSZ raportu końcowego dla programu.

5. Płatności w ramach programów oblicza się stosując poziom współfinansowania określony w umowie w sprawie programu. Obowiązuje zasada proporcjonalnego finansowania (pro rata), co oznacza, że współfinansowanie przekazywane przez podmiot lub podmioty za nie odpowiedzialne jest wypłacone w ciągu miesiąca od przekazania dofinansowania programu przez NMSZ.

6. Wypłaty dofinansowania projektu dokonywane na rzecz beneficjenta mają formę zaliczek, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Poziom zaliczek oraz mechanizm spłaty proponuje się w propozycji programu i określa w umowie w sprawie programu.

Artykuł 8.2
Zaliczki

1. Zaliczki są częścią dofinansowania programu niezbędną do pokrycia udziału w uzasadnionych szacunkowych wydatkach na program dla maksymalnie dwóch pełnych okresów sprawozdawczych, o których mowa w art. 8.3 ust. 1. Maksymalną wysokość zaliczki określa się w umowie w sprawie programu. Zaliczki wypłaca się po spełnieniu odpowiednich warunków określonych w umowie w sprawie programu i w niniejszych Regulacjach.

2. Od początku drugiego okresu sprawozdawczego, zastosowanie będą miały procedury płatności okresowych określone w art. 8.3.

Artykuł 8.3
Płatności okresowe

1. W każdym roku kalendarzowym wyróżnia się trzy okresy sprawozdawcze:

a) 1 stycznia – 30 kwietnia;

b) 1 maja - 31 sierpnia; oraz

c) 1 września – 31 grudnia.

2. Płatności okresowe są wypłacane na podstawie finansowego raportu okresowego dla programu przedstawionego przez Operatora Programu w formie przewidzianej przez NMSZ (załącznik 11), potwierdzonego przez Instytucję Certyfikującą zgodnie z art. 4.5 i zatwierdzonego przez NMSZ.

3. Bez uszczerbku dla postanowień z ust. 10, oraz z zastrzeżeniem środków budżetowych od Norwegii, płatności okresowych z NMSZ dokonuje się w następujących terminach: 15 kwietnia, 15 sierpnia i 15 grudnia. Jeśli termin płatności przypada w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny w EFTA, płatność dokonywana jest następnego dnia roboczego EFTA.

4. Finansowe raporty okresowe należy przekazywać do NMSZ zgodnie z poniższym harmonogramem:

a) najpóźniej do 15 marca dla płatności przewidzianych na 15 kwietnia;

b) najpóźniej do 15 lipca dla płatności przewidzianych na 15 sierpnia;

c) najpóźniej do 15 listopada dla płatności przewidzianych na 15 grudnia.

5. Płatność na podstawie finansowego raportu okresowego dla programu otrzymanego po terminie, ale najpóźniej do dnia składania następnego raportu, o którym mowa w ust. 4, będzie przysługiwała tak, jak w sytuacji, w której raport zostałby otrzymany w kolejnym terminie jego składania. Jeżeli finansowy raport okresowy dla programu nie został złożony w ciągu ośmiu miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego, w którym wydatki zostały poniesione przez Operatora Programu, wcześniej proponowane wydatki w tym okresie będą uznane za niekwalifikowalne i zostaną anulowane.

6. Finansowe raporty okresowe dla programu powinny zawierać:

a) zestawienie rzeczywistych wydatków poniesionych w okresie sprawozdawczym poprzedzającym termin płatności; oraz

b) zestawienie proponowanych wydatków za okres sprawozdawczy następujący bezpośrednio po terminie płatności.

7. Faktycznie poniesione wydatki dla ostatniego okresu sprawozdawczego podaje się w raporcie końcowym dla programu.

8. Po przedłożeniu finansowego raportu okresowego dla programu NMSZ sprawdzi, czy jest on w odpowiedniej formie i czy spełniono warunki płatności. Jeśli weryfikacja jest pozytywna, przelew płatności okresowych następuje nie później niż w terminach płatności, o których mowa w ust. 3.

9. Płatności okresowe składają się na ogół z proponowanych wydatków na następny okres sprawozdawczy pomniejszonych o różnicę między proponowanymi wydatkami za poprzedni okres sprawozdawczy a faktycznymi wydatkami w tym okresie, z uwzględnieniem wszelkich uzasadnionych wydatków nieplanowanych, poniesionych w okresie sprawozdawczym, w ramach którego złożono finansowy raport okresowy. NMSZ może zmienić kwotę płatności okresowej, jeżeli proponowane wydatki zostaną uznane za nieuzasadnione. NMSZ bezzwłocznie przedstawi Krajowemu Punktowi Kontaktowemu, Instytucji Certyfikującej oraz Operatorowi Programu uzasadnienie zmiany.

10. Jeśli weryfikacja, o której mowa w ust. 8 jest negatywna, NMSZ, Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu podejmą ścisłą współpracę w celu zniwelowania uchybień. NMSZ może tymczasowo wstrzymać płatności okresowe do czasu wyeliminowania takich uchybień. Jeżeli po otrzymaniu wszystkich niezbędnych informacji, weryfikacja okresowego raportu finansowego dla programu przez NMSZ będzie pozytywna, Komitet wznowi płatność w pierwszym możliwym terminie płatności lub w terminie, który uzna za konieczny po dacie wydania pozytywnej weryfikacji, chyba że NMSZ zdecyduje się na zastosowanie środków zaradczych przewidzianych w rozdziale 12.

Artykuł 8.4
Płatność salda końcowego

1. Saldo końcowe to:

a) wszystkie zgłoszone wydatki kwalifikowalne w ramach programu, z uwzględnieniem wszelkich wcześniejszych zwrotów,

b) pomniejszone o poniższe kwoty:

   i. suma zaliczek i płatności okresowych wypłaconych w ramach programu przez NMSZ;

ii. jakiekolwiek dodatkowe środki ze źródeł innych niż Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2009-2014;

iii. suma odsetek wygenerowanych do dnia składania końcowego raportu finansowego, niezwróconych do NMSZ; oraz

iv. wszystkie środki zwrócone przez beneficjentów na rzecz Operatora Programu, których nie wpłacono na rzecz innych projektów lub nie zwrócono do NMSZ.

2. Udział Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w saldzie końcowym to saldo końcowe, wyliczone zgodnie zgodnie z ust. 1, pomnożone przez poziom dofinansowania programu.

3. Saldo końcowe oblicza się i przedstawia w załączniku finansowym do raportu końcowego dla programu w formie przewidzianej przez NMSZ (dodatek 2 do załącznika 9).

4. Saldo końcowe pozostałe do wypłacenia na rzecz Operatora Programu zostanie do niego przekazane przez NMSZ nie później niż w ciągu miesiąca of zatwierdzenia przez NMSZ raportu końcowego dla programu.

5. Saldo końcowe pozostałe do wypłacenia na rzecz NMSZ zostanie zwrócone do NMSZ w takim samym terminie. Do zwrotu środków włącza się wszelkie odsetki naliczone na koncie bankowym Operatora Programu między datą raportu końcowego dla programu i datą zwrotu.

Artykuł 8.5
Prognoza dotycząca planowanych przyszłych płatności dla programów

Najpóźniej do dnia 20 lutego, 20 maja, 20 września i 10 grudnia każdego roku, Instytucja Certyfikująca przesyła do NMSZ, w formie przewidzianej przez NMSZ (załącznik 7), uzasadnione prognozy dotyczące planowanych przyszłych płatności dla programów z Państwa-Beneficjenta za okres do końca bieżącego roku budżetowego oraz kolejnych lat budżetowych.

Artykuł 8.6
Stosowanie euro

1. Kwoty określone w programach, finansowych raportach okresowych dla programu, rocznych raportach dla programu i raportach końcowych dla programu wyrażane są w euro. Dofinansowanie w ramach programu i płatności z NMSZ na rzecz podmiotów w Państwie-Beneficjencie wyrażane są i dokonywane w euro. Kwoty zaokrągla się do liczb całkowitych.

2. Operatorzy Programu w Państwach-Beneficjentach, których walutą w dniu złożenia wniosku o płatność nie było euro, przeliczają na euro kwoty wydatków poniesionych w walucie krajowej. Kwota ta jest przeliczana na euro z wykorzystaniem miesięcznego kursu księgowego wymiany euro Komisji Europejskiej w miesiącu, w którym wydatki zostały zaksięgowane na rachunku Operatora Programu dla danego programu.

3. Jeśli euro stanie się walutą krajową Państwa-Beneficjenta, procedurę przeliczania określoną w ust. 2 stosuje się nadal do wszystkich wydatków zaksięgowanych przez Operatora Programu przed tą zmianą waluty.

4. Norwegia ani NMSZ nie są odpowiedzialni za straty wynikające z wahań kursu wymiany walut.

5. Operator Programu może w swojej propozycji programu zasugerować stworzenie rezerwy na straty poniesione w wyniku wymiany walut przez Operatora Programu i beneficjentów. Propozycja taka musi być należycie uzasadniona i przedstawiać jasne i przejrzyste metody obliczania strat kursowych oraz ich rozliczenia. Kwota rezerwy nie może przekroczyć 1% całkowitych kosztów kwalifikowalnych programu.

6. Operator Programu może w dowolnym momencie, za zgodą Krajowego Punktu Kontaktowego, zlikwidować rezerwę i realokować ją na projekty w ramach programu. Przed podjęciem jakichkolwiek postanowień dotyczących realokacji tych środków należy poinformować o tym NMSZ. Decyzje o przesunięciu środków na już zatwierdzone projekty należy podejmować zgodnie z art. 6.9 ust. 2 i 3.

Artykuł 8.7
Odsetki

1. Wszelkie odsetki wygenerowane na poniższych rachunkach bankowych traktuje się jako środki należne NMSZ:

a) rachunki prowadzone w Państwie-Beneficjencie, na których przechowywane są środki od NMSZ do czasu ich przekazania Operatorom Programu; oraz

b) rachunki ustanowione przez Operatora Programu zgodnie z art. 4.7 ust. 1 j) dla funduszy przeznaczonych na regranting.

2. Operator Programu każdego roku, jednak nie później niż 1 marca, przedstawia Instytucji Certyfikującej informacje na temat wszelkich odsetek na rachunku, o którym mowa w ust. 1 b). Narosłe odsetki należy zwrócić Instytucji Certyfikującej w ciągu 20 dni roboczych od dnia przedstawienia informacji.

3. Instytucja Certyfikująca każdego roku, w terminie trzech miesięcy kalendarzowych od zakończenia roku przedstawia NMSZ informacje o wszelkich odsetkach na rachunkach, o których mowa w ust. 1 w formie przewidzianej przez NMSZ (załącznik 8). Instytucja Certyfikująca sprawdza prawidłowość deklarowanych odsetek. Narosłe odsetki należy zwrócić do NMSZ w ciągu 15 dni roboczych od dnia przedstawienia informacji.

4. Instytucja Certyfikująca powinna zgłosić do NMSZ odsetki zgromadzone na rachunkach, o których mowa w ust. 1 a), w ciągu roku, w którym należy przedstawić końcowy Raport Strategiczny w terminie jednego miesiąca od złożenia końcowego Raportu Strategicznego. Powstałe odsetki należy zwrócić do NMSZ w ciągu 15 dni roboczych od dnia przedstawienia informacji.

5. Odsetki zgromadzone na rachunkach, o których mowa w ust. 1 b), w roku, w którym należy przedstawić raport końcowy dla programu należy zawrzeć w raporcie końcowym dla programu i uwzględnić przy obliczaniu płatności końcowej.

6. Państwa-Beneficjenci, które nie posiadają euro jako swojej waluty i korzystają z rachunków w walucie krajowej, przeliczają narosłe odsetki na euro według średniego, miesięcznego kursu księgowego wymiany Komisji Europejskiej. W latach, o których mowa w ust. 4 i 5, stosuje się średni kurs wymiany walut w okresie od 1 stycznia do dnia złożenia odpowiednich raportów.

Artykuł 8.8
Przejrzystość i dostępność dokumentów

1. Państwo-Beneficjent powinno zapewnić ścieżkę audytu dla środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, która umożliwia:

a) zapewnienie zgodności wydatków poświadczonych przez Instytucję Certyfikującą w finansowych raportach okresowych dla programu oraz raporcie końcowym dla programu oraz oryginalnych dokumentów uzupełniających dla programu przechowywanych na różnych szczeblach administracyjnych i/lub przez Operatora Programu, beneficjenta i jego partnerów; oraz

b) weryfikację alokacji i przelewu dostępnych środków w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009 - 2014 i krajowego wkładu finansowego.

2. Państwo-Beneficjent zapewni, że wszystkie dokumenty uzupełniające dotyczące wydatków i audytów dla danego programu są przechowywane w oryginale lub kopiach poświadczonych za zgodność z oryginałem na powszechnie uznawanych nośnikach danych.

3. Dokumenty powinny być dostępne dla NMSZ i Biura Audytora Generalnego Norwegii przez okres co najmniej trzech lat od przyjęcia przez NMSZ raportu końcowego dla programu.

Rozdział 9
Ewaluacje

Artykuł 9.1
Obowiązki Państw-Beneficjentów

1. Państwo-Beneficjent przeprowadzi ewaluację programów w celu oceny rzeczywistych i/lub oczekiwanych efektów na poziomie rezultatu. Państwo- Beneficjent przedstawi plan ewaluacji w Raporcie Strategicznym.

2. Ewaluacja przeprowadzana jest przez ekspertów lub podmioty niezależne od Krajowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Certyfikującej oraz Operatora Programu zgodnie z Wytycznymi w zakresie ewaluacji.

3. Wyniki ewaluacji są przekazane do NMSZ, Krajowego Punktu Kontaktowego, Komitetu Monitorującego i Operatora Programu, a następnie udostępniane publicznie. Przed opublikowaniem, NMSZ, Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu mają możliwość zgłoszenia uwag.

Artykuł 9.2
Rola NMSZ

1. NMSZ może przeprowadzać ewaluację związaną z ogólnymi celami Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, celami obszarów programowych lub ewaluację ogólnego wpływu Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 na określone Państwo-Beneficjenta.

2. NMSZ może, w uzgodnieniu z danym Państwem-Beneficjentem, przeprowadzić ewaluację trwających lub zakończonych programów w celu określenia rzeczywistych i/lub spodziewanych skutków na poziomie rezultatu.

3. Wyniki ewaluacji są przesyłane do Krajowego Punktu Kontaktowego, Komitetu Monitorującego i Operatora Programu, a następnie udostępniane publicznie. Przed opublikowaniem Krajowemu Punkt Kontaktowy i Operator Programu mają możliwość zgłoszenia uwag.

Rozdział 10
Monitorowanie zewnętrzne i audyty

Artykuł 10.1
Monitorowanie zewnętrzne

Bez względu na kontrole przeprowadzane przez Krajowy Punkt Kontaktowy lub Operatora Programu, NMSZ może wybrać programy, które będą podlegać monitorowaniu zewnętrznemu. NMSZ informuje Krajowy Punkt Kontaktowy i Operatora Programu o wszelkich planowanych kontrolach z dwutygodniowym wyprzedzeniem.

Artykuł 10.2
Biuro Audytora Generalnego Norwegii

Biuro Audytora Generalnego Norwegii może przeprowadzać audyty wszystkich programów i projektów finansowanych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, jak również audyt zarządzania Norweskim Mechanizmem Finansowym na lata 2009-2014 w Państwie-Beneficjencie. Przedstawiciele Państwa-Beneficjenta powinni, na prośbę strony darczyńców, towarzyszyć audytorom i zapewnić im wszelką niezbędną pomoc.

Artykuł 10.3
Audyty i kontrole na miejscu organizowane przez NMSZ

1. Bez względu na audyty przeprowadzane przez Instytucję Audytu, NMSZ może organizować audyty i kontrole na miejscu programów i projektów, i sprawdzać skuteczność funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli w Państwie-Beneficjencie. Przedstawiciele Krajowego Punktu Kontaktowego,

na wniosek upoważnionych przedstawicieli NMSZ będą im towarzyszyć i zapewnią im wszelką niezbędną pomoc.

2. NMSZ, z wyjątkiem nagłych przypadków, powinien powiadomić Krajowy Punkt Kontaktowy i Operatora Programu o planowanym audycie lub kontroli na miejscu na dwa tygodnie przed wyznaczonym terminem.

3. Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu mogą przedstawiać uwagi do sprawozdania z audytu, zanim zostanie ono ukończone.

Artykuł 10.4
Dostęp

Osoby przeprowadzające audyty lub kontrole na miejscu zgodnie z niniejszym rozdziałem otrzymają szybki, pełny i nieograniczony dostęp do wszystkich informacji, dokumentów, osób, miejsc i obiektów publicznych lub prywatnych, o które poproszą, a które mają znaczenie dla audytu lub kontroli. Dostęp taki podlega obowiązującym ograniczeniom na mocy ustawodawstwa krajowego Państwa-Beneficjenta. Audytorzy będą korzystać z tych samych praw, jakie mają równoważne organy Państwa-Beneficjenta.

Rozdział 11
Nieprawidłowości

Artykuł 11.1
Obowiązki związane z nieprawidłowościami

1. Państwo-Beneficjent i Operator Programu dołożą wszelkich starań w celu zapobiegnięcia, wykrycia i wyeliminowania skutków ewentualnych nieprawidłowości. Podobnie, wszelkie podejrzewane lub faktyczne przypadki nieprawidłowości będą badane szybko i skutecznie oraz prawidłowo usuwane, włączając w to dokonywanie niezbędnych korekt finansowych.

2. Nienależnie wypłacone kwoty są odzyskiwane i zwracane zgodnie z umową w sprawie programu i niniejszymi Regulacjami.

Artykuł 11.2
Definicja nieprawidłowości

Nieprawidłowość oznacza naruszenie:

a) ram prawnych Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, o których mowa w art. 1.4;
b) wszelkich przepisów prawa Unii Europejskiej; lub
c) wszelkich przepisów prawa krajowego Państwa-Beneficjenta,

które wpływa na lub narusza którykolwiek etap wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w Państwie-Beneficjencie, a w szczególności, ale nie wyłącznie, wdrażanie i/lub budżet dowolnego programu, projektu lub innych działań finansowanych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, na przykład poprzez nieuzasadnione lub nieproporcjonalne wydatki bądź zmniejszenie lub utratę dochodów w ramach programu i/lub projektu.

Artykuł 11.3
Podmioty odpowiedzialne za raportowanie

1. W Memorandum of Understanding zostanie wyznaczony i uzgodniony odpowiedni krajowy podmiot odpowiedzialny za przygotowanie i składanie sprawozdań o nieprawidłowościach w imieniu Państwa-Beneficjenta.

2. Nieprawidłowości, które wpływają na wdrażanie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 lub je naruszają, jak również wszelkie środki podejmowane przez właściwe władze

krajowe w celu zapobiegania, wykrywania, dochodzenia lub usuwania tych nieprawidłowości, są raportowane przez wyznaczony podmiot do NMSZ zgodnie z niniejszymi Regulacjami oraz w formie przewidzianej przez NMSZ (załącznik 5).

3. Operator Programu informuje wyznaczony podmiot o wszystkich nieprawidłowościach, związanych z nimi dochodzeniach oraz podjętych środkach zaradczych. Operator Programu powinien ściśle współpracować z wyznaczonym podmiotem, aby zapewnić szybkie, dokładne i pełne raportowanie nieprawidłowości do NMSZ.

Artykuł 11.4
Natychmiastowe raportowanie o nieprawidłowościach

Wyznaczony podmiot, niezależnie od kwoty, której dotyczy nieprawidłowość, niezwłocznie zgłosi do NMSZ wszystkie podejrzewane oraz faktyczne przypadki nieprawidłowości, jeśli zachodzi którykolwiek z poniższych warunków:

a) dotyczą one domniemanego działania lub zaniechania, które stanowi przestępstwo na mocy prawa krajowego Państwa-Beneficjenta, takie jak korupcja, oszustwo, przekupstwo lub defraudacja;
b) wskazują one na istnienie poważnej niegospodarności wpływającej na wykorzystanie pomocy finansowej z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014, lub
c) stanowią bezpośrednie zagrożenie dla pomyślnego zakończenia projektu, ze względu na stosunek kwoty do całkowitych kosztów projektu, ich wagi lub z innego powodu.

Artykuł 11.5
Regularne raportowanie o nieprawidłowościach

1. W przypadku nieprawidłowości innych niż te, o których mowa w art. 11.4 lub art. 11.7 ust. 1, wyznaczony podmiot, w terminie dwóch miesięcy od zakończenia każdego kwartału, przedstawia NMSZ raport opisujący wszelkie przypadki podejrzewanych oraz faktycznych nieprawidłowości ujawnionych w minionym kwartale, które były przedmiotem wstępnego postępowania administracyjnego lub sądowego.

2. W przypadku braku nieprawidłowości do zgłoszenia w danym kwartale, wyznaczony podmiot informuje NMSZ o tym fakcie w terminie określonym w ust. 1.

3. Dla celów niniejszego artykułu "wstępne postępowanie administracyjne lub sądowe" oznacza wstępną pisemną ocenę wykonaną przez właściwy organ administracyjny lub sądowy, stwierdzającą na podstawie konkretnych faktów istnienie nieprawidłowości, z zastrzeżeniem możliwości poddania tego stwierdzenia weryfikacji lub wycofania go w toku postępowania administracyjnego lub sądowego.

Artykuł 11.6
Raportowanie postępów związanych ze zgłoszonymi wcześniej nieprawidłowościami

1. Wraz z każdym raportem w sprawie nowych nieprawidłowości, o którym mowa w art. 11.5, ust. 1, wyznaczony podmiot składa do NMSZ raport na temat postępów w dochodzeniu i usuwaniu wcześniej zgłoszonych nieprawidłowości.

2. W przypadku braku postępów do zgłoszenia w danym kwartale, wyznaczony podmiot informuje NMSZ o tym fakcie w terminie określonym w art. 11.5, ust. 1.

Artykuł 11.7
Raportowanie o nieprawidłowościach na wniosek

1. Poniższe przypadki nieprawidłowości nie podlegają obowiązkowi raportowania chyba, że zażąda tego NMSZ:

a) przypadki, w których nieprawidłowość polega jedynie na zaniechaniu wdrożenia projektu w całości lub w części ze względu na bankructwo beneficjenta;

b) przypadki zgłoszone do Operatora Programu, Krajowego Punktu Kontaktowego lub Instytucji Certyfikującej przez beneficjenta, dobrowolnie i przed wykryciem ich przez któryś z wyżej wymienionych organów, niezależnie od tego, czy zgłoszenie ma miejsce przed czy po dokonaniu płatności związanej z tą nieprawidłowością;

c) przypadki wykryte i usunięte przez Operatora Programu, Krajowy Punkt Kontaktowy lub Instytucję Certyfikującą przed dokonaniem jakiejkolwiek płatności dofinansowania na rzecz beneficjenta i przed włączeniem danego wydatku do finansowego raportu okresowego dla programu lub raportu końcowego dla programu.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do nieprawidłowości zgłaszanych niezwłocznie zgodnie z art. 11.4 lub nieprawidłowości poprzedzających upadłość.

3. Wyznaczony podmiot w terminie jednego miesiąca przekazuje do NMSZ na jego wniosek informacje o nieprawidłowościach, o których mowa w ust. 1.

4. Wyznaczony podmiot prowadzi rejestr nieprawidłowości, które nie muszą być zgłoszone do NMSZ.

Artykuł 11.8
Mechanizm wnoszenia skarg

1. Państwo-Beneficjent ustanowi mechanizm wnoszenia skarg, który będzie umożliwiał skuteczne procesowanie i podejmowanie decyzji w sprawie skarg dotyczących podejrzenia niezgodności wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 z zasadami dobrego zarządzania w danym Państwie-Beneficjencie.

2. Informacje na temat sposobu składania skargi zostaną umieszczone w widocznym miejscu na stronie internetowej Krajowego Punktu Kontaktowego, o której mowa w art. 4.3, ust. 4, pkt c).

3. Państwo-Beneficjent niezwłocznie poinformuje NMSZ o wszelkich skargach dotyczących podejrzeń nieprawidłowości, o których mowa w art. 11.4. Skargi dotyczące podejrzenia innych nieprawidłowości należy zgłaszać do NMSZ w raportach, o których mowa w art. 11.5 i 11.6. W stosownych przypadkach, należy konsultować z NMSZ właściwy sposób reakcji na nieprawidłowości.

Rozdział 12
Zawieszenie płatności, korekty finansowe i zwrot

Artykuł 12.1
Zawieszenie płatności

1 NMSZ może podjąć decyzję o zawieszeniu płatności, jeśli zaistnieje co najmniej jedna z poniższych okoliczności:

(a) nie spełniono warunków płatności, o których mowa w rozdz. 8;

(b) wiarygodne informacje wskazują, że postępy programu nie są zgodne z umową w sprawie programu;

(c) nie przekazano raportów, o których mowa w art. 5.11 i rozdz. 11 lub innych wymaganych informacji lub zawierają one informacje niepełne;

(d) ograniczony jest dostęp wymagany zgodnie z rozdz. 10 i umową w sprawie programu;

(e) zarządzanie finansowe w programie nie jest zgodne z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości;

(f) NMSZ jest świadomy istnienia podejrzenia nieprawidłowości lub faktycznych przypadków nieprawidłowości, lub przypadki takie nie zostały odpowiednio zgłoszone, zbadane lub naprawione;

(g) wdrażanie programu uznaje się za naruszające prawo krajowe lub Unii Europejskiej;

(h) zachodzi zasadnicza zmiana okoliczności stanowiących podstawę wsparcia finansowego w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 na rzecz programu;

(i) NMSZ jest świadome podawania nieprawdziwych informacji przez lub w imieniu Krajowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Certyfikującej lub Operatora Programu, które wpływają bezpośrednio lub pośrednio na realizację umowy w sprawie programu;

(j) nie podano lub nie zwrócono odsetek generowanych na rachunkach bankowych, o których mowa w art. 8.7;

(k) rozpoczęto procedurę przewidzianą w art. 12.4; lub

(l) Krajowy Punkt Kontaktowy, Instytucja Certyfikująca lub Operator Programu nie przestrzegają jakiegokolwiek innego zobowiązania przewidzianego w umowie w sprawie programu lub niniejszych Regulacjach.

2. NMSZ może podjąć decyzję o zawieszeniu płatności dla danego programu, jeśli którykolwiek z warunków w ust. 1, pkt b), d), e), f) lub g) ma zastosowanie *mutatis mutandis* do danego projektu w ramach tego programu, a Operator Programu nie podjął stosownych i niezbędnych środków w celu przeprowadzenia dochodzenia oraz, w stosownych przypadkach, usunięcia takich braków lub zapobiegnięcia utraty funduszy. Zawieszenie płatności z powodu uchybień w projektach powinno być proporcjonalne do zakresu i stopnia naruszenia.

3. Z wyjątkiem nagłych przypadków, Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu będą mogli przedstawić swoje uwagi, zanim NMSZ podejmie decyzję o zawieszeniu płatności. Decyzja o zawieszeniu płatności powinna być uzasadniona i natychmiast wprowadzona w życie. Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu zostaną poinformowani o takiej decyzji nie później niż w ciągu siedmiu dni roboczych od daty jej podjęcia.

4. Krajowy Punkt Kontaktowy lub Operator Programu może w dowolnym momencie okazać dokumenty i inne istotne dowody i wnioskować do NMSZ o zmianę decyzji o zawieszeniu płatności.

5. Jeżeli NMSZ ustali, że nie istnieją już okoliczności uzasadniające zawieszenie, podejmuje decyzję o wznowieniu płatności.

Artykuł 12.2
Korekty finansowe

1. Oprócz korekt finansowych dokonanych przez Państwo-Beneficjenta lub Operatora Programu, NMSZ może dokonywać korekt finansowych w oparciu o kryteria zawarte w art. 12.3, obejmujące anulowanie całości lub części wsparcia finansowego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 na rzecz programu lub danego Państwa-Beneficjenta.

2. Wsparcie finansowe anulowane zgodnie z ust. 1 lub art. 11.1 może zostać ponownie wykorzystane w ramach programu na projekty inne niż te, które były przedmiotem korekty. Jeśli dokonuje się korekty finansowej dla nieprawidłowości o charakterze systemowym lub nieprawidłowości w zakresie zarządzania lub kontroli w ramach programu, wsparcie finansowe nie może zostać ponownie wykorzystane w tym programie.

3. Wsparcie finansowe, które zgodnie z ust. 2 wymoże zostać ponownie wykorzystane na program, w którym wystąpiły nieprawidłowości, jest realokowane przez Operatora Programu zgodnie z art. 6.9.

4. Wsparcie finansowe, które zgodnie z ust. 2 nie może zostać ponownie wykorzystane na program, w którym wystąpiły nieprawidłowości, zostaje alokowane zgodnie z art. 5.9., ust. 8.

5. Wsparcie finansowe nierealokowane zgodnie z ust. 3 i 4 w odpowiednim czasie, jest zwracane do NMSZ nie później niż do 31 października 2015 r. Artykuł 12.5, ust. 5 ma zastosowanie do zwrotu środków dokonanego z opóźnieniem.

Artykuł 12.3
Kryteria korekt finansowych

1. NMSZ może dokonywać korekt finansowych zgodnie z art., 12.2 jeśli zaistnieje co najmniej jedna z poniższych okoliczności:

a) w systemach zarządzania i kontroli ustanowionych przez Państwo-Beneficjenta dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 występuje poważne uchybienie, które stanowi zagrożenie dla wsparcia finansowego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014;

b) ma miejsce poważne naruszenie zapisów umowy w sprawie programu;

c) w systemie zarządzania i kontroli programu występuje poważne uchybienie, które stanowi zagrożenie dla wsparcia finansowego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014;

d) wydatki zgłoszone w poświadczonym finansowym raporcie okresowym lub w raporcie końcowym dla programu są nieprawidłowe i nie zostały skorygowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy lub Operatora Programu przed wysłaniem zawiadomienia zgodnie z art. 12.4, ust. 1; lub

e) Krajowy Punkt Kontaktowy lub Operator Programu nie wywiązali się ze swoich zobowiązań w zakresie badania lub usunięcia nieprawidłowości zgodnie z art. 11.1 przed wysłaniem zawiadomienia zgodnie z art. 12.4, ust. 1.

2. NMSZ opiera swe korekty finansowe na pojedynczych przypadkach nieprawidłowości, biorąc pod uwagę systemowy charakter danej nieprawidłowości w celu ustalenia, czy należy zastosować korektę zryczałtowaną czy ekstrapolowaną, czy też kwota ta może być skorygowana w oparciu o faktyczną kwotę uznaną za nieprawidłową.

3. Podejmując decyzję o wysokości korekty, NMSZ uwzględnia charakter i wagę nieprawidłowości oraz zakres i finansowe skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Artykuł 12.4
Procedura

1. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w art. 12.2, ust. 1, NMSZ powiadamia Krajowy Punkt Kontaktowy i Operatora Programu o zamiarze jej podjęcia. Powiadomienie zawiera uzasadnienie decyzji i wskazuje odpowiednie kwoty. Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu mogą w terminie dwóch miesięcy od przesłania powiadomienia przedstawić wszystkie dokumenty mające zwiazek z tą decyzją.

2. Jeżeli NMSZ zaproponuje korektę finansową na podstawie ekstrapolacji lub według stawki ryczałtowej, Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu mają możliwość wykazania, poprzez analizę odpowiednich dokumentów, że rzeczywisty zakres nieprawidłowości był mniejszy niż ten w ocenie NMSZ. W porozumieniu z NMSZ, Krajowy Punkt Kontaktowy może ograniczyć zakres takiego badania do odpowiednio proporcjonalnej części lub próbki danej dokumentacji. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, termin przeznaczony na taką analizę nie może przekroczyć kolejnych dwóch miesięcy następujących po dwumiesięcznym okresie, o którym mowa w ust. 1.

3. NMSZ bierze pod uwagę wszystkie dowody przedstawione przez Krajowy Punkt Kontaktowy lub Operatora Programu w terminie, o którym mowa w ust. 1 i 2. W dowolnym czasie przed wydaniem decyzji w sprawie korekt finansowych, Krajowy Punkt Kontaktowy, Operator Programu i NMSZ mogą nawiązać współpracę, aby zapewnić, że decyzja zostanie podjęta w oparciu o dokładne i poprawne dane.

4. Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu są informowani o decyzji, o której mowa w art. 12.2, ust. 1, nie później niż w ciągu siedmiu dni roboczych od daty jej podjęcia. Powiadomienie to zawiera uzasadnienie decyzji.

Artykuł 12.5
Zwrot

1. Państwo-Beneficjent dokonuje zwrotu do NMSZ wnioskowanej kwoty w ciągu trzech miesięcy od podjęcia decyzji, o której mowa w art. 12.2.

2. NMSZ zrzeka się wszelkich roszczeń o zwrot od Państwa-Beneficjenta środków, które były przedmiotem nieprawidłowości w projekcie, jeśli Krajowy Punkt Kontaktowy wykaże, że straty i okoliczności z nią związane nie są spowodowane niedbałym wykonaniem lub niewykonaniem obowiązków przez podmioty, o których mowa w art. 4.2, ust. 1 i 2 oraz obowiązków Operatora Programu, a Krajowy Punkt Kontaktowy i Operator Programu podjęli wszelkie racjonalne kroki dochodzenia zwrotu takich funduszy.

3. Zwrot od Państwa-Beneficjenta do NMSZ nie zależy od zwrotu od Operatora Programu lub beneficjenta

4. Jeśli Operator Programu jest podmiotem prywatnym, a Krajowy Punkt Kontaktowy wykaże podjęcie odpowiednich kroków w celu odzyskania środków od Operatora Programu, NMSZ może dać Państwu-Beneficjentowi czas w maksymalnym wymiarze do jednego roku na zwrot żadanych środków. W takim przypadku NMSZ może również zdecydować się na pokrycie do 50% uzasadnionych opłat sądowych związanych z odzyskaniem środków od Operatora Programu. Dla celów niniejszego ustępu, Operatora Programu uważa się za podmiot prywatny, jeśli mniej niż większość głosów na posiedzeniach zarządu kontrolowana jest przez podmioty publiczne, takie jak organy władzy, instytucje publiczne i przedsiębiorstwa będące w pełni własnością tych władz lub instytucji.

5. Wszelkie opóźnienia w zwrocie środków powodują naliczanie odsetek z tytułu zaległych płatności począwszy od terminu wymagalności, a kończąc w dniu rzeczywistego dokonania płatności. Stopa procentowa tych odsetek wynosi jeden i pół punktu procentowego powyżej stopy stosowanej przez Europejski Bank Centralny do głównych operacji refinansowania w pierwszym dniu roboczym miesiąca, w którym przypada termin płatności.

Artykuł 12.6
Ogólne zawieszenie płatności na rzecz Państwa-Beneficjenta

1. Po przeprowadzeniu z Krajowym Punktem Kontaktowym konsultacji mających na celu znalezienia rozwiązania, NMSZ może zawiesić wszystkie płatności na rzecz Państwa-Beneficjenta, jeżeli:

(a) informacje lub dokumenty uzyskane przez NMSZ lub do niego przekazane wskazują na obecność systemowych lub rozległych uchybień w zakresie zarządzania wsparciem finansowym z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 w Państwie-Beneficjencie; lub

(b) Państwo-Beneficjent nie spełniło żądania zwrotu wydatków związanych z jakimkolwiek rodzajem pomocy w Państwie-Beneficjencie finansowanej przez Instrument Finansowy EOG na lata 1999-2003, EOG lub Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2004-2009 albo EOG lub Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2009-2014.

2. Procedury, o których mowa w art. 12.4, ust. 1, 3 i 4 stosuje się *mutatis mutandis* do zawieszenia płatności w ramach tego artykułu.

Rozdział 13
Przepisy końcowe

Artykuł 13.1
Język

1. Komunikacja między NMSZ a Państwem-Beneficjentem odbywa się w języku angielskim.

2. Do oryginałów dokumentów (w języku innym niż angielski) wysyłanych do NMSZ należy załączyć ich tłumaczenie na język angielski. Państwo-Beneficjent ponosi pełną odpowiedzialność za zgodność tłumaczenia z oryginałem.

Artykuł 13.2
Odpowiedzialność

1. Odpowiedzialność Królestwa Norwegii w odniesieniu do Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014 ogranicza się do zapewnienia pomocy finansowej zgodnie z odpowiednimi umowami w sprawie programu.

2. Królestwo Norwegii, NMSZ lub Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu, w tym BMF nie ponosi i nie będzie ponosić odpowiedzialności wobec Państwa-Beneficjenta, Operatorów Programu, beneficjentów i innych odbiorców dofinansowania lub osób trzecich.

Artykuł 13.3
Stosowane prawo i jurysdykcja

1. Współpracę między Norweskim Mechanizmem Finansowym na lata 2009-2014 i Państwami-Beneficjentami, a także interpretację umowy w sprawie programu oraz niniejszych Regulacji regulują przepisy prawa Królestwa Norwegii.

2. NMSZ i Krajowy Punkt Kontaktowy zrzekają się prawa do rozstrzygania sporów związanych z umową w sprawie programu przez sąd krajowy lub międzynarodowy i zgadzają się na rozstrzyganie takich sporu w sposób polubowny.

3. Jeśli Krajowy Punkt Kontaktowy nie wypełni obowiązku zwrotu wydatków do NMSZ lub powstanie spór dotyczący żądania zwrotu wydatków, który nie będzie mógł być rozwiązany zgodnie z ust. 2, Strony mogą zwrócić się o rozstrzygnięcie do Sądu Okręgowego w Oslo (Oslo Tingrett).

4. NMSZ może domagać się wykonania wyroku lub postanowienia sądu uzyskanego zgodnie z ust. 3 przed każdym sądem lub właściwym organem na terytorium Państwa-Beneficjenta lub w państwie, w którym Państwo-Beneficjent posiada swój majątek.

5. Państwo-Beneficjent nada swojemu Krajowemu Punktowi Kontaktowemu prawo do prowadzenia czynności procesowych w jego imieniu.

Artykuł 13.4
Zmiany

1. Niniejsze Regulacje mogą zostać zmienione w drodze decyzji NMSZ.

2. Załączniki do niniejszych Regulacji mogą zostać zmienione decyzją NMSZ.

3. W miarę potrzeby NMSZ może przyjąć dodatkowe wytyczne po konsultacji z Państwami-Beneficjentami.

4. Wszelkie istotne zmiany w dokumentach, o których mowa w ust. 1-3, podlegają uprzedniej konsultacji z Państwami-Beneficjentami. NMSZ niezwłocznie informuje Krajowe Punkty Kontaktowe o wszelkich zmianach dokonanych w tych dokumentach.

Artykuł 13.5
Wejście w życie

Niniejsze Regulacje wchodzą w życie następnego dnia po ich zatwierdzeniu przez NMSZ.